

DIRVOJA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXVII OCTOBER – SPALIO 29 1992 Nr. 42

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

PAGALBĄ LIETUVAI TEIKIANČIŲJŲ KONFERENCIJA

Antanas Dundzila

Š.m. lapkričio 7 ir 8 d.d. Washingtonė įvyks pagalbą Lietuvai teikiančiųjų išeivijos organizacijų bei vienetų vadovų konferencija. Bendrai kalbant, konferencijos tikslas yra efektingesnės pagalbos Lietuvai planavimas ir teikimas. Konferencijos organizatorių tarpe yra Lietuvos Ambasadorius Stasys Lozoraitis ir JAV LB-ės Socialinių reikalų tarybos bei Visuomeninių reikalų tarybos pirmininkai – Birutė Jasaitienė ir Algimantas Gečys.

Apie konferenciją X-22 d. DIRVOJE jau tilpo A. Gečio straipsnis. Šiuo kartu dedame kai kurių ruošiamo įvykio dalyvių pasisakymus.

LEONAS KUČINSKAS – LIETUVOS GENERALINIS KONSULAS NEW YORKE

Š. m. spalio mėn. 6 d., Washingtonė Lietuvos Ambasadorius Jungtinėse Amerikos Valstijose, Stasys Lozoraitis, pristatė Valstybės Departamentui naują Lietuvos generalinį konsulą New Yorke Leona Kučinską, kuris ta proga įteikė savo paskyrimo raštą.

Leonas Kučinskas buvo Lietuvos Užsienio reikalų ministerijos konsulinio departamento direktorius.

Ambasadorius Stasys Lozoraitis pastebėjo, kad išeivijoje plintant šalpos ir paramos telkimo veiklai, svarbu patirti, kokia yra dabartinė šio darbo plotmė, kaip būtų galima šias pastangas plėsti bei lengvinti.

Lietuvių evangelikų – liuteronų Bažnyčios vysk. Hansas Dumpys dalyvaus konferencijoje, sukalbės invokaciją ir skaitys pranešimą apie išeivijos Bažnyčios pastangas šalpos srityje.

Birutė Jasaitienė:

Tokia žinių pasidalinimo konferencija turėjo būti ruošama ir anksčiau. Visi gyvename Lietuvos vargais, visi norime padėti ir daug padedame. Tačiau reikia visiems žinoti kiek, kas ir ką šioje srityje daro.

Kai žinosime, galėsime vieni kitiems talkininkauti. Galėsime pvz., efektingiau organizuoti aukas: materialinės paramos reikia ne iš mūsų žmonių, bet svarbu surasti ir Lietuvą suvesti su kitais, svetimtaučių žinioje esančių išteklių šaltiniais.

Algimantas Gečys:

Džiaugiuosi dviem reiškiniais. Pirma, glaudžiu Lietuvos Ambasados ir JAV LB-ės Krašto valdybos bendradarbiavimu. Štai, pavasarį įvyko verslo ir investicijų konferencija, vėliau Lietuvos referendumo pravedimas JAV-se, o dabar jungiame jėgas sukviesdami humanitarinę pa-

Vyskupai – J. Preikšas, S. Tomkevičius, kardinolas V. Sladkevičius ir J. Žemaitis Šv. Pranciškaus Ksavero bažnyčios atšventinime. Iškilmės buvo Kaune Jėzuitų 350 metų sukaktį švenčiant.

Leono Vasausko nuotr.

ramą Lietuvai telkiančių organizacijų vadovus.

Antra, esu nustebintas paramą telkiančių institucijų vadovybių pritarimu konferencijos ruošai. Noras padėti Lietuvai Washingtonė suburs ne tik daug nusipelnusią BALF'o vadovę Mariją Rudienę ar ekologijos srityje daug Lietuvai gelbstantį Valdą Adamkų, bet ir dešimtis jaunų bei vyresnių šalpos srities darbuotojų. Neabejoju, kad ši konferencija dar stipriau suaktyvins paramos Lietuvai teikimą.

BALF'o pirmininkė Marija Rudienė pareiškė, kad BALF'as visados mielai dalyvauja šalpos organizavimo svarstymuose. BALF'o ilgametė šalpos darbo patirtis taip pat yra reikšminga visiems. Neseniai grįžusi iš Lietuvos Rudienė sutiko daug žmonių, kurie jai ir

per ją BALF'ui dėkojo už jų ar jų tėvų šelpimą net Sibire. M. Rudienė teigia, kad, organizuojant šalpą, svarbu rūpintis ir tos šalpos paskirstymu Lietuvoje.

Religinės Šalpos reikalų vedėja Rūta Virkutyte:

Per mažai žinome vieni apie kitus. Vykstame parsivežti žinių apie kitus šal- (Nukelta į 12 psl.)

Specialiai iš Washingtono

SPALIO 25-SIOS RINKIMAI IR KONSTITUCIJOS PROJEKTAS

Pirmadienį, spalio 19 d. Lietuvos Ambasada Washingtonė gavo spalio 25 d. rinkimams ir konstitucijos referendumui paruoštą Lietuvos Respublikos Konstitucijos tekstą. Taip pat buvo atsiųstas konstitucijos projekto pateikimo referendumui spalio 13 d. Aukščiausioje Taryboje priimtas nutarimas. Taigi, atrodo, kad ir Vilniuje šiuos dokumentus galutinai paruošti buvo neeilinė darbymetė: tarp spalio 13-sios nutarimo ir 25-sios rinkimų – referendumo dienos yra tik 12 dienų.

Atsiųsti dokumentai apima 33 lapus. Konstitucijos projektas, apie kurio vieną versiją DIRVOJE rašėme gegužės mėnesį, apima 154 straipsnius. Apie konstituciją, ypač jei ji bus priimta, skaitytojus plačiau informuosime ateityje. Naujajį projektą skubiai paverstę čia tik pastebėsime, kad jis vietomis skiriasi nuo anksčiau matytojo.

Šiuo kartu skaitytojams cituojame Konstitucijos projekto įvadą:

LIETUVIŲ TAUTA

- prieš daugelį amžių sukursi Lietuvos valstybę,
 - jos teisinius pamatus grindusi Lietuvos Statutais ir Lietuvos Respublikos Konstitucijomis,
 - šimtmečiais atkakliai gynusi savo laisvę ir nepriklausomybę,
 - išsaugojusi savo dvasią, gimtąją kalbą, raštą ir papročius.
 - įkūnydama prigimtą žmogaus ir Tautos teisę laisvai gyventi ir kurti savo tėvų ir protėvių žemėje – nepriklausomoje Lietuvos valstybėje,
 - puoselėdama Lietuvos žemėje tautinę santarvę,
 - siekdama atviros teisingos darnios pilietinės visuomenės ir teisinės valstybės.
- atgimusios Lietuvos valstybės piliečių valia priima ir skelbia šią KONSTITUCIJĄ

Šie žodžiai šildo širdį, skatina protą ir žadina viltis šviesesniai lietuvių tautos, Lietuvos Respublikos rytojui. Šių žodžių laukėme pusę šimto metų. Dėl šių žodžių daugelis kentėjo ir žuvo, daugelis jų nesulaukė.

Duok, Dieve, kad šie Konstitucijos įvado žodžiai neliktų tik žodžiais.

(1992-X-19)

Antanas Dundzila

Klaipėdos miesto burmistras Benediktas Petrauskas, jo žmona Rita, skulptorius Povilas Tamulionis ir D. Chmellauskienė Lietuvių Dienų mugėje, Clevelande. V. Bacevičiaus nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

Balys Gaidžiūnas

• **RUSIJOS KARININKŲ KOLEGIJOS VADOVYBĖS ATSTOVAI PRANEŠĖ**, kad kariuomenės išvedimas iš Lietuvos, o tuo pačiu ir iš kitų Baltijos valstybių, sustabdomas. Tą pranešimą padarė ne Rusijos prezidentas, bet kariuomenės atstovai, todėl pirmi Lietuvos pareigūnų pasisakymai ir buvo – ar Rusija vėl keičia politiką Lietuvos atžvilgiu, o gal tik naujas spaudimas Lietuvos vyriausybei seimo rinkimų išvakarėse. Bet jei būtų keičiama politika Lietuvos atžvilgiu, apie kariuomenės atitraukimo sustabdymą, būtų pranešęs arba pats prezidentas B. Jeltsinas ar užsienių reikalų ministeris. O dabar – tik karių kolegijos vadovybė, kad dar neparuošti butai, o žiema lipanti ant kulnų.

Laukiama ką tuo reikalu darys JAV prezidentas G. Bush, kuris, o taip pat ir kongresas, buvo spaudžiami, kad rusų kariuomenės išvedimas būtų surištas su JAV ūkine pagalba Rusijai.

• **ŠVEDIJOS KARALIUS CARL XVI GUSTAF IR KARALIENĖ SILVIA TRIS DIENAS VIEŠĖJO LIETUVOJE.** Jiems iškilminga vakarienė buvo surengta Vilniaus rotušėje. Lankėsi Antakalnio kapinėse ir pagerbė už laisvę žuvusius. Buvo Trakuose, Kaune, lankėsi ir kitose Lietuvos vietose. Visur buvo pagarbiai sutiktas. Karališkoji pora lankydama Vilniaus universitetą ten įteikė 1 milijono kronų čekį, kuris skirtas Skandinavistikos katedrai. Su mūsų Aukščiausios Tarybos pirmininku ir ponija, karališkoji pora pasikeitė dovanomis. Pats karalius rado reikalo priminti ir padėkoti, kad būtų dedamos visos pastangos išsaugoti Baltijos jūros pilną jūrinę gyvybę, kad Lietuva visad išliktų nepriklausoma, demokratinė ir joje būtų visiems gera gyventi.

• **IGNALINOS ATOMINĖ ELEKTRINĖ, DĖL PRASIVERŽUSIŲ DUJŲ**, buvo uždaryta, bet tik kelias dienas. Tikrintojai radę, kad vienas vamzdis buvo pratrūkęs ir jis, palyginti, greit užtaisytas. Elektrinės antrasis agregatorius vėl paleistas į darbą ir stebima ar nėra kitų pratrūkimų.

Ignalina jau kelis kartus yra turėjusi sugedimo bėdų, bet vis dar pasisekė jas laimingai pašalinti. Tokių jėgainių specialistai teigia, kad didesnių bėdų ji išvengia tik dėl nuolatinės geros priežiūros. Bet ji jau reikalinga ir didesnio remonto, kuris brangiai kaštuos.

• **LIETUVOS SEIMO RINKIMUS STEBĖS APIE 100 UŽSIENIO STEBĖTOJŲ:** Taip pat į Lietuvą atvažiuos ir daugiau laikraščių ir televizijos žurnalistų.

Iš Lietuvos ateinančiuose laiškuose baiminamasi, kad kairiosios grupės visai stipriai stengiasi esamas ūkines bėdas suversti vyriausybei ir parlamento vadovams ir kviečia balsuoti tik už jų kandidatus.

• **METALINIŲ PINIGŲ – CENTŲ IR LITŲ KALIMAS VYKSTA LIETUVOJE**, kada iš Anglijos buvo persiusdintos dvi kalimo mašinos. Jos gautos iš tos pačios firmos "IMI Birmingham Mint LTD", su kuria dar 1924-1925 buvo pasirašyta litų kalimo sutartis.

• **APIE LIETUVOS – BALTARUSIJOS SIENOS NUSTATYMĄ GAUTA** naujesnių žinių. Toji siena bus nustatyta tik ateinančiais – 1993 metais ir ji yra 725 klm. ilgio. Taigi pati ilgiausia.

Derybos dėl sienos nustatymo prasidėjo š. metų sausio mėn. Jos vyko su pertraukomis, nes Baltarusijos derybininkai neturėjo reikalingų įgaliojimų. Tik dabar ambasadorius Agureavas paskirtas nuolatinio delegacijos vadovu ir pristatyta visa nuolatinės komisijos sudėtis. Iki šiol sienos nustatymo darbuose yra atsiradę 10 ginčytinų klausimų. Juos pirmiausia ir reikės išspręsti.

• **DR. K. BOBELIO, BUVUSIO VLIKO PIRMININKO** kandidatavimas į Lietuvos seimą Krikščionių demokratų sąjungos ir "Jaunosios Lietuvos" sąraše, protestuojant prelatui K. Svarinskui ir J. Bieliauskienėi, susilaukė didelio dėmesio. Pro protestavimus K. Bobelis praėjo ir sąraše liko. Ar ta byla tuo ir pasibaigs – abejojama. Greičiausia, kad protestotojai tą klausimą dar kels rinkimams praėjus, o K. Bobelis turi svarių argumentų, kaip politinis emigrantas ir dirbęs Lietuvos laisvinimo darbe, išlikti teisėtu kandidatu, žinoma, jei jis susitvarkys su pilietybės reikalais kaip iš jo reikalaujama. O bendrai reikia pasakyti, kad Lietuvos pilietybės įstatymas, koks jis dabar yra, beveik visus šiame kare atsiradusius lietuvių emigrantus yra įžeidžiantis.

• **LIETUVOS STATISTIKOS DEPARTAMENTAS** praneša, kad iki šio mėn. 5 d. valstybė supirko 270.8 tūkstančių tonų grūdų. Tai tik 54% pernai tuo pačiu laiku supirkto kiekio. Bet atsimerant sausros padarinius, skaičius patenkinamas.

• **IŠ BUVUSIŲ AUKŠČIAUSIOS TARYBOS ATSTOVŲ (DEPUTATŲ) Į LIETUVOS SEIMĄ DĖL ĮVAIRIŲ PRIEŽASČIŲ NEKANDIDATUOJA 30 ASMENŲ.** Visą jų sąrašą paskelbė "Tiesa". Jais yra: V. Terleckas, V. Katkus, K. Rimkus, M. Gerdaitytė, Č. Kudaba, S. Pirožkovas, L. Jankelėvičius, A. Abišala, B. Lūbys, G. Iešmantas, V. Jasukaitytė, E. Tomaševičius, L. Simutis, S. Peškó, D. Poškus, A. Žalys, A. Kumža, Č. Stankevičius. Taip pat deputatais nebesirzyta būti V. Beriozovas, J. Minkevičius, K. Saja, E. Vilkas, K.

DVYLIKOS ŠALIŲ EUROPOS BENDRIJOS vadovai buvo susirinkę Birminghamo mieste, D. Britanijoje, tačiau jiems nepavyko pasiekti bent kokį nutarimą, jų tarpe kaip paruošti Europos susivienijimo planus, kurie būtų priimtinesni vis skeptiškiau nusistačiusiai visuomenei. Sprendimai atidėti iki ateinančios Europos Bendrijos reguliarios viršūnių konferencijos, kuri įvyks gruodžio 11 ir 12 d.d. Edinburgo mieste, Škotijoje.

Susitikę Birminghame vadovai atkreipė dėmesį į gilėjančią recesiją Europoje, išreikšdami susirūpinimą dėl gamybos mažėjimo ir to išdavoje bedarbių padidėjimo. Jie taip pat ragino laikytis tokio kurso, kuriuo būtų sumažinta infliacija, sukontroliuotas biudžeto deficitas ir laikomasi daugiau atviresnės rinkos politikos. Europos Bendrijos šalių vadovai buvo susirinkę į specialią viršūnių konferenciją po to, kai balsuotojai Danijoje atmetė Europos unijos idėją, o Prancūzijos gyventojai tik labai nežymia vieno procento persvara pasisakė už.

KINIJOS KOMUNISTŲ PARTIJOS 14-is kongresas baigėsi spalio 18 d., atleidęs iš pareigų beveik pusę partijos centro komiteto ypač vyresnio amžiaus narių ir oficialiai priėmęs Vakarų stiliaus rinkos ekonomiką. Kongrese 55 milijonus partijos narių atstovavo 1,989 delegatai. Tačiau, kaip laisvojo pasaulio spauda praneša, partija paruošė slaptus planus numalšinti galimus darbininkų neramumus, kai jie sužinos, kad partijos kongreso priimta Vakarų stiliaus rinkos ekonomikos politika nutrauks tas paslaugas, kurias valstybė jiems teikia. Tame dokumente aukštieji partijos pareigūnai ragina panaudoti jėgą jau tada, kai reformų tempui spartėjant, pasirodys pirmieji neramumų ženklai.

Pagal dokumentą reformų išdavoje bus palaipsniui nutrauktos subsidijos nepelningoms valstybinėms įmonėms, tokios, kaip priedai maistui bei butų nuomai; darbininkams, kurie buvo prirate, kad jiems iki grąbo lentos garantuota globa ir darbas, tos garantijos taip pat pasibaigs.

Dokumente pripažįstama, kad Kinijos skubėjimas į kapitalizmą, kurį patvirtin-

EUROPOJE IR PASAULYJE

no pastarasis partijos kongresas nustatydamas veiklos gaires ateinantiems 5 metams, gali šalyje sukelti neramumus ir chaosą. Todėl raginama sustiprinti budrumą įmonėse, kasyklose ir universitetuose, ypač tuose, kurių studentai buvo įsivėlę į 1989 m. vykusias demonstracijas už demokratiją.

RUSIJOS PREZIDENTAS BORIS YELTSINAS perdavė JAV ir Pietų Korėjai dokumentus bei įrašus įrodančius, kaip sovietų karinis lėktuvas 1983 m. rugsėjo 1 d. netoli Sachalino salos numušė Pietų Korėjos Bering 747 tipo keleivinį lėktuvą, su 269 keleiviais skrendantį iš Aliaskos į Seoulą. Dokumentų tarpe yra įrašas Korėjos lėktuvo pilotų pasikalbėjimų su oro kontrolieriais bei kitų lėktuvų igulomis, pranešimas po nušovimo tuometiniam Sovietų Sąjungos vadovui Y. Andropovui ir sovietų KGB, gynybos bei aviacijos ministerijų išvados.

Kaip rodo paskutinis pilotų pokalbio įrašas, jie nežinojo, kad į keleivinį lėktuvą pataikė sovietų raketa. Kremliaus dokumentuose taip pat nurodoma, kad KGB ir armijos žmonės ragino tuometinį Sovietų Sąjungos vadovą Andropovą laikyti rastus įrašus paslaptį, nes sovietai teigė, kad lėktuvas virš jų karinių įrengimų Tolimuosiuose Rytuose atlikinėjo šnipinėmis misijomis, o rasti įrašai tą tvirtinimą būtų paneigę. Vadinamoji "juodoji dėžutė" su pilotų pokalbių įrašais buvo surasta septynioms savaitėms praėjus, kai lėktuvas su 269 keleiviais nukrito į Japonų jūrą.

RUSIJA LENKIJOS PREZIDENTUI LECH WALESAI atidavė slaptus dokumentus, išduodančius paslaptį, kad II Pasaulinio karo metu Stalino vadovaujamas politbiuras įsakė sušaudyti daugiau negu 20,000 lenkų, jų tarpe netoli 5,000 karininkų, kurių lavonai buvo sumesti į masinį kapą Katyno miškelyje. Kaip atrodo, tuo baigta niūri paslaptis ilgą laiką temdžiusi rusų – lenkų santykius net ir po to, kai Gorbachevas 1990 m. balan-

džio mėn. pripažino, kad už žudynes Katyne kalti sovietai. Tačiau Rusijos prezidento Yeltsino atstovas kaltino Gorbachevą, kad jis žinojo ir slėpė faktą apie Stalino ir kitų komunistų vadų įsivėlimą į žudynes.

Nacių Vokietija 1943 m. paskelbė sensaciją, kad Katyno miške rastas masinis kapas su keliais tūkstančiais lenkų karininkų lavonų, ir sugestijonavo, kad karininkus nužudė sovietai. Maskva tuos kaltinimus griežtai neigė ir už žudynes kaltino nacius. 1987 m. Gorbachevas pažadėjo kooperuoti sprendžiant Katyno žudynių reikalą, bet 1990 m. viešai atsiprašydamas jis neatskleidė Kremliaus komunistų vadų bendrininkavimo ar jų nusikaltimo dydžio. Walesa sveikino Yeltsiną už dokumentų atidavimą, kurių ilgai sickė Lenkijos vyriausybė.

BRITŲ LAIKRAŠTIS "GUARDIEN" praneša, kad karalienė Elzbieta, viena turtingiausių moterų pasaulyje, pagal naujai vyriausybės priimtą planą, galbūt, pradės mokėti mokesčius valdžiai. Vyriausybės plane taip pat pasisakoma, kad būtų nutraukta vyriausybės teikiama finansinė parama septyniems karališkosios šeimos nariams, jų tarpe dviem karalienės vaikams ir jos seseriai princesei Margaretai. Šį planą paruošė ministeris pirmininkas J. Major ir ji su karaliene aptars (ar jau aptarė) susitikę Balmoral pilyje, Škotijoje.

Pastaraisiais mėnesiais karališkoji giminė dėl jos kai kurių narių elgesio susilaukia stiprios gyventojų kritikos. Paskutiniai gyventojų apklausos duomenys rodo, jog 90 procentų britų mano, kad karalienė privalo mokėti mokesčius, kaip juos moka visi D. Britanijos gyventojai.

EGIPTĖ, Į PIETVAKARIUS NUO SOSTINĖS CAIRO spalio 11 d. įvyko vienas stipriausių žemės drebėjimų moderniais laikais, kurio stiprumas buvo 5.9 balų Richterio skalėje. Vyriausybės pranešimu, netoli 500 žmonių žuvo ir apie 4,000 sužeista. Netoli drebėjimo centro esančios piramidės liko nepaliestos, tačiau sugriauti 536 daugiausia prastos statybos daugiaaukščiai namai, po griovėsiais palaidodami šimtus aukų, jų tarpe daugiau kaip šimtą moksleivių.

V.L.R.

Prunskienė, N.L. Rasimavičius, J. Karvelis, V. Čepaitis, A. Svarinskas. Nematysime besikauniančių su oponentais ir šių dabartinių deputatų – Z. Balcevičiaus, S. Razmos, R. Gudaičio. Taigi viso labo 30 dabartinių deputatų iš 141. Tiesa, dar derėtų prisiminti ir 31-ąjį – V. Švedą, kuriam deputato įgaliojimai buvo anuliuoti."

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: BALYS GAIDŽIŪNAS
DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
• Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC.
Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents.
Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Atskiuro numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavardė, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

REIKIA SKIRTI KOLONISTUS NUO MAŽUMŲ

Juozas Žygas

Turbūt nepasakysiu nieko naujo, jeigu pažymėsiu, kad visi diktatoriai save žmonių valios vykdytojais laikė. Leninas ir Stalinas skelbėsi esą liaudies gynėjais, taip pat ir Hitleris "Volks" vardu kalbėjo. Kadangi tai yra dar visai netolima praeitis, tad gerai žinome, kad Hitleriui (dėl žinomų priežasčių) "liaudies gynėjo" vardas neprito. Bet liberalinė spauda pasistengė, tą aureolę Kremlui pripilinti.

Reikia atsiminti, kad praėjusiam karui pasibaigus, Washingtonė komunistinių agentų – daugiau negu Maskvoje knibždėjo. Jų dėka Kremlius paskubintai atominę bombą įsigijo. Taip pat tų agentų dėka, liberalinė spauda bolševikų vykdomo genocido nematė ir net apie Katyną nutylėjo.

Nors iš pradžių buvo bandoma tai naciams suvesti. Kadangi buvo per daug įrodymų, tad negalėdami nacių apkaltinti – nutarė visai tylėti. Goebelsas yra pasakęs: "Meluok, meluok, meluok – vistiek kas nors tikės".

Komunistai tą pačią taktiką naudodami, apie "laisvę ir išlaisvinimą" tekalbėjo, o vergiją nutylėjo. Kadangi prie jų ir Vakarų liberalai prisidėjo, tad daugeliui protus visai sumaišė. Beveik buvo net blogo skonio pado-monstravimas, jeigu "padorioje" kompanijoje, buvo bandoma apie komunistų žiaurumus kalbėti. Dėl to ir buvo mums sunku į vakariečių spaudą prasimušti.

Tad nereikia nė stebėtis, kad pradėjus imperijos pamatams braškėti, didžiausia panika Washingtonė buvo. Kad, tik "imperija nesubyretų". O imperijai subyrėjus, pradėjo "krokodilo ašaromis" verkti, kad tik rusai nebūtų skriaudžiami. Beveik iki to priėjo, kad Estijos elgsenoje Rusijos egzistencijai pavojaus išdrėjo.

Tuo pačiu Rusija pasida-

rė tautinių mažumų gynėja. "Rusijos užsienio reikalų ministras Andrej Kozjrev paprašė Jungtinių Tautų, kad jos apsvaistytų įkūrimą tarptautinių komisijų prižiūrėti, kad buvusiose sovietinėse neslavų respublikose nebūtų diskriminuojama prieš mažumas. (...) Šiandien tautinės mažumos yra desperatiškai reikalingos pasaulinės bendrijos globos". Ne tik rusai yra mažumų gynėjai, bet kas nuostabiausia, kad ir vakariečiai panašų susirūpinimą rodo.

Kur tie vakariečiai buvo, kuomet ešalonai į Sibirą riedėjo? Nereikia leisti jiems apsimesti, kad nieko nežinojo. Bet reikia aiškiai pasakyti, kad jie žinoti nenorėjo. Kurie žinojo ir tylėjo, tai irgi nusikaltime dalyvavo. Dabar nors ir "demokratiška" vadinama Rusija, nori Sovietų sąjungos grobį pasilaikyti, bet jos kalčių nenori prisiimti. Kuomet "didysis brolis" imperijai ir nusikaltimams vadovavo, ir užimtuose kraštuose rusų kolonistų privežė. Tai tie būdami "vyresnieji", vietinių kalbų mokytis nenorėjo. O dabar iš po šluotos cypia, kad jie yra skriaudžiami.

Kol Rusija Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių pasiuntinybių rūmus Paryžiuje, Romoje ir kitur užėmusi tebelaiko. Tol ji negali rinktų nusiplauti, sovietų vykdyto genocido ir imperializmo išsiginti. Buvo tų nusikaltimų pagrindinė dalininkė, o dabar į buvusio grobio savininkes pretenduoja.

Prancūzijos, Italijos ir kitos vyriausybės taip pat tame dalyvavo, kadangi jos okupacija legalizavo. Tai dabar galėtų bent "skriaudžiamųjų" užtarėjų nevaizduoti. Vokietijai dar vis nacizmo nusikaltimai primenami, tad, kodėl stengiamasi Rusiją tuč tuojau išbaltinti?

Po praėjusio karo, vokiečiai iš visų vidurio Europos ir rytinių pakraščių buvo iš-

BALTIJOS SVEIKATOS GLOBA – SUTINKANT 21-MĄ ŠIMTMETĮ

Wisconsin Universiteto Baltijos programa jungia
JAV Baltijos sveikatos sąrangų
planuotojus ir projektuotojus
Raymondas Matulionis

Po 50 metų sovietų valdžios, Baltijos respublikos stovi prieš monumentalų iššūkį, rekonstruojant savo sveikatos globos sistemas.

Šią vasarą – pirmojoje fazėje ilgalaikės bendradarbiavimo programos – grupė J.A.V. sveikatos globos sąrangų planuotojų ir artimų sričių specialistų susitiko su virš 200 sveikatos profesionalų Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje ruošti atsakymus tam iššūkiui.

"Prieš atgaunant Baltijos valstybėms nepriklausomybę, visą sveikatos globos sistemą valdė sovietų valdžia, kuri nekreipė dėmesio į skirtingų asmenų ir bendruomenių sveikatos reikmes" – aiškino programos vadovas Raymond Matulionis, Wisconsin Universiteto, Inžinerijos profesinio ugdymo profesorius. Wisconsin Universitetas sukūrė ir koordinuoja šią programą.

Pagal Matulionį sveikatos globos sistemos pakėlimo užmojis yra milžiniškas. Wisconsin Universiteto Baltijos programos pagrindinė kryptis ir tikslas yra patiekti pagalbą per mokymą ir profesinius apsikeitimus ir tuo pakelti Baltijos respublikų sveikatos globos sąrangas ir sveikatos globos pateikimą. Tokie apsikeitimai žada būti naudingi abiem pusėm: Baltijos valstybėms ir J.A.V. profesionalams.

Pirmuoju žingsniu laike dviejų paskutinių 1992 m. rugpjūčio mėn. savaitių Amerikos delegacija aplankė virš tuzino poliklinikų, pirminio gydymo klinikų ir ligoninių Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje. Delegacija pastebėjo nemažai panašumų sąlygose ir reikmėse visose trijose respublikose. Pagrindiniai radiniai yra šie:

– Baltijos sveikatos profesionalai yra aukšto išsimokslinimo ir supratimo ir žino, kad turi paveldėtas sveikatos globos pateikimo problemas.

varyti. Nežiūrint to, kad kai kurių šaknys XIII-tojo šimtmečio siekė. O dabartiniai rusai kolonistai, tik po karo atvežti – jau skaitomi tautinė mažuma, kuri turi būti globojama ir saugoma. Tikriausias sprendimas ir raktas taikingai atiečiai, tai jų sugrąžinimas į ten – iš kur jie atkeliavo!

– Ligoninių talpa ir lovų skaičius yra daugiau negu pakankami, bet daugumoje pastatai ir įrengimai yra 20 iki 40 metų atsilikę ir reikalauja atnaujinimo.

– Bendro gyvenimo standarto pakėlimui Baltijos kraštams reikia daug lėšų; jų sveikatos globos sąrangoms grėsia energijos trūkumai. Pinigų stoka yra didžioji šių trūkumų priežastis. – Baltijos valstybių ekonomija ir turizmas nukentčia, kai sveikatos globos sąrangos yra žemiau "vakarų" standarto.

– Prie sovietų valdžios profesionalams buvo mažai progos įsijungti į strateginį planavimą ir problemų sprendimą. Baltijos valstybių ligoninių administratoriai yra gydytojai, išmokslinti medicinoje, bet ne administracijoje. Sveikatos globos sąrangų planavimas ir projektavimas kaip profesija sovietams nerūpėjo.

– Pritaikinimai invalidams, pacientams ir lankytojams, yra nepakankami, arba jų visiškai nėra.

– Pastatai yra neįžolioti, ventiliacijos sistemos blogos, apšvietimo ir šildymo sistemos eikvoja daug energijos.

Delegacija taip pat stebėjo Baltijos valstybėse užteršimo kontrolę, sterilizavimą ir biomedicinos instrumentų technologiją; atrodo viskas yra atsilikę 20 iki 40 metų.

J.A.V. delegaciją sudarė prof. Matulionis ir sveikatos sąrangų specialistai Thomas H. Bast iš Anderson, De Bartolo Pan ir Theodore W. Sutherland iš Smith Hinchman & Grylls; Alfred G. Jakniūnas, vadovaujantis biomedicinos inžinierius Howard Universitete; George J. Mann, architektūros profesorius Texas A & M Universitete; P. Richard Rittelmann, energijos specialistas ir vadovas Burt Hill Kosar Rittelmann Associates; George Hansen ir James Fagan infekcijos kontrolės specialistai su AMSCO International; ir Sidney J. Jordan, statybos vadovavimo specialistas Brown & Root statybos bendrovėje. Marshall Erdman iš Marshall Erdman & Associates prisidėjo prie grupės Lietuvoje.

Amerikiečiai rado, kad jų Baltijos šeiminkai – sveikatos ministrai ir administratoriai, gydytojai, inžinieriai, architektai ir

planuotojai tik pradeda atsižvelgti į specifinių projektų problemas.

Pagal Matulionį, jie entuziastingai siekia pagalbos ir būdų pagerinti savo sveikatos apsaugos sistemas.

Rugpjūčio mėn. 1992 m. faktų radimo misija prasidėjo Talline, Estijoje, kur grupė susitiko su sveikatos vice ministru Vello Ilmoja ir aplankė vaikų polikliniką ir oftalmologijos kliniką. Grupė taip pat nuvyko į Tartu aplankyti Tartu Universiteto ligoninę. Delegacijos šeiminkas Estijoje buvo Estijos Viešos Sveikatos Ugdymo Centras.

Po to delegacija vyko į Latviją ir Rygoje susitiko su ministerio pavaduotoju Dr. Kavalchuk iš Socialinės Globos, Darbo ir Sveikatos Ministerijos. Ten buvo aplankyta užkrečiamųjų ligų ligoninė, moterų ligoninė ir vaikų ligoninė. Taip pat buvo aplankyta regioninė ligoninė Kuldigoje. Latvijoje delegacijos nariai buvo apgyvendinti pas gydytojus įsijungusius į sveikatos planavimą ir administraciją.

Paskutinėm keturioms dienoms grupė keliavo į Lietuvą, į Vilnių ir susitiko su Sveikatos ministru J. Oleku, ministerio pavaduotoju C. Norkum ir medicinos įstaigų tarybos pirmininku V. Stuku. Delegatai aplankė Vilniaus universiteto traumos centrą ir Vilniaus universiteto Santariškių ligoninę. Pakeliui į Vilnių grupė aplankė Joniškio rajoninę ligoninę.

Kiekvienoje valstybėje J.A.V. delegacija taip pat turėjo grupines darbo diskusijas su valdžios atstovais, projektuotojais ir sveikatos profesionalais kreipiant dėmesį į reikmių analizę. Ilgam laikui planavimą, projektavimą, statybą, instrumentų ir infekcijų kontrolę ir energijos naudojimą.

Matulionis pabrėžia, kad Baltijos kraštų aplankymas buvo tik pradžia Wisconsin Universiteto Baltijos kraštų programos. Šalia faktų rinkimo ir pasikeitimo informacija laike sveikatos įstaigų lankymo ir seminarų buvo:

(Nukelta į 4 psl.)

55 SVARAI – cukrus, sūris, dešros, mėsa, šprotai, aliejus, kava ir kt., \$98.
22 SVARAI mažesnis paketas, \$65. **22 SVARAI** mėsos produktai, aliejus \$98. Prie visų maisto siuntinių galite užsakyti aspirino ir vitaminų.

TRANSPAK,
2638 W. 69th ST.,
CHICAGO, IL. 60629.
Tel. 312-436-7772

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE ORGANIZACIJOS DELEGATAI RENKASI Į SEIMĄ

Edvardas Šulaitis

Kas yra Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, turbūt, aiškinti nebereikia. Tačiau trumpai galima paminėti, kad tai yra seniausioji dar tebegyva Amerikos lietuvių organizacija, įsteigta dar praėjusiame šimtmetyje – 1886 metais, taigi sulaukusi labai garbingo 106 metų amžiaus. Apie šią organizaciją daug esame girdėję, nes ji senesniais laikais yra buvusi viena iš pagrindinių Amerikoje, daug gero padariusi ir nuveikusi dar prieš pirmąjį pasaulinį karą ir po jo. Šios organizacijos steigėjai, darbuotojai buvo patys pagrindiniai Amerikos lietuvių visuomenininkai, kurių pavardės aukso raidėmis įrašytos į šio krašto lietuvių istoriją.

Tik paskutiniaisiais metais šios organizacijos veikla mažiau yra garsinama, nes ir pati veikla jau sumažėjo. Tačiau pati organizacija dar vis veikia, turi daugiau narių negu bet kuri kita Amerikos lietuvių organizacija, o apie jos veiklą teberašoma tik jos organe "Tėvynėje", kuri šiuo metu rodo, kas mėnesį ir neblogai atspindi šios organizacijos darbus. SLA centras dar vis tebėra New Yorke, o jos namai yra pačiame miesto viduryje, dabar tapusia labai brangia vieta.

Kas trys metai šios organizacijos delegatai renkasi į savo seimus pažvelgti kas įvyko per tą laikotarpį, o taip pat pasnėkti apie ateitį, paplanuoti, pamąstyti ką reikėtų daryti.

Dar gerai atsimename SLA šimtmetinį seimą Chicagoje, kuris buvo surengtas 1986 m. birželio 30 – liepos 3 dienomis Essex viešbutyje. Čia buvo suvažiavę apie šimtinę delegatų iš įvairių JAV ir Kanados vietovių. Kadangi teko būti šio seimo vienu iš sekretoriato narių, tai gerai atmintin įsirėžė kai kurie šio seimo momentai, apie kuriuos vėliau ir spaudoje yra tekę rašyti.

Šį seimą atidarė ilgameitis organizacijos prezidentas Povilas Dargis, kuris pažymėjo, kad per Susivienijimą yra perėję apie 100 tūkstančių lietuvių, akcentuodamas, kad ši organizacija yra seniausia ir "Aušros" idealams labiausia pasišventusi lietuvių organizacija visame pasaulyje. Čia plačiai apžvalgą apie SLA šimtmečio kelią padarė žurn. Vytautas Kasniūnas, tada buvęs irgi vienas

iš šio seimo sekretorių, o vėliau patekęs į Pildomąją Tarybą, o dabar, mirus redaktoriui Jonui Valaičiui, perėmęs redaguoti "Tėvynę".

Jau minėjome du žmones: Povilą Dargį ir Joną Valaitį – didelius SLA darbuotojus, kurių jau šiandien nėra gyvųjų tarpe. Per tą šešetą metų netekome ir daugiau Susivienijimui nusipelnusių žmonių, kurie reikšėsi tame seime. Tai to seimo rengimo organizacinio komiteto pirm. P. Vilkelis, SLA 6-sios apskrities pirm. K. Mačiukas (jis į seimą jau buvo atvežtas vežimėlyje), seimą sveikinusi viena iš seniausiųjų narių, buvusi Lietuvos gen. garbės konsulė Juzė Daužvardienė, Pildomosios Tarybos narė Kristina Austin.

Sunku čia visus mirusiųosius, prieš 6 metus įvykusio seimo dalyvius, prisiminti ir juos išvardinti. Tačiau aišku tik tas, jog giltinė nesnaudė ir gerokai apretino SLA darbuotojų eiles.

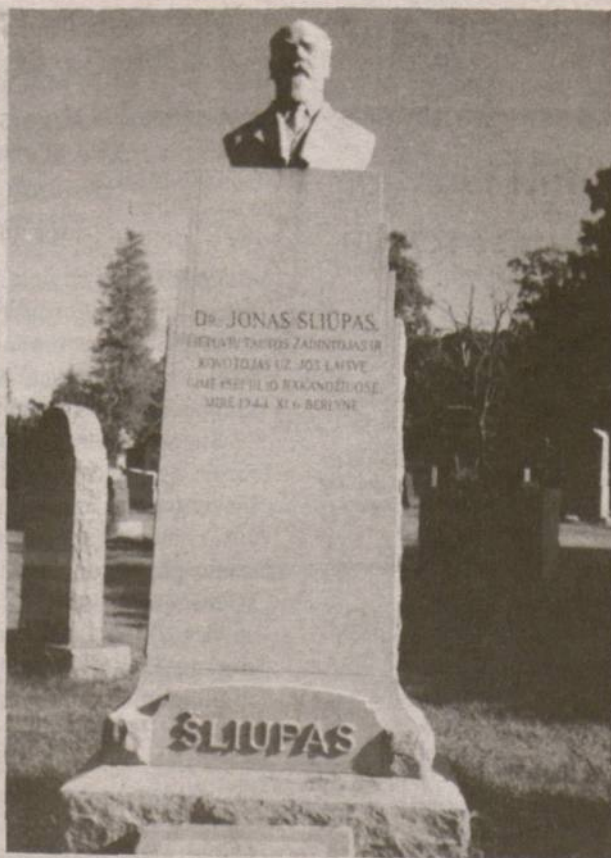
VĖL ARTĖJA SEIMAS

Štai esame išvakarėse naujojo – jau 64-tojo iš eilės seimo, kuris įvyks lapkričio 1 – 3 dienomis vėl Chicagoje. Daugumoje seimai vis būdavo vasaros metu, tačiau tik šį kartą jis daromas rudenį, nes dėl įvairių priežasčių nespėta jį anksčiau suorganizuoti. Tačiau tas neturėtų atsiliepti į jo programos svartstymą.

Pats seimas įvyks Oak Lawn Hilton viešbutyje, kuris yra Cicero Avenue ties 94 gatve, pietinėje Chicago dalyje. Tai gražus Chicago priemiestis, o ir pats viešbutis yra vienas iš prabangesnių. Čia oficialus seimo atidarymas bus lapkričio 2 d. (pirmadienį) 10 val. ryto ir ši seimo dalis yra atvira visiems lietuviams, kurie tik domisi lietuviška veikla.

Reikia pažymėti, kad šioje sesijoje kalbas pasakys neeiliniai asmenys: vieno iš SLA steigėjų dr. Jono Šliūpo sūnus Vytautas Šliūpas ir Lietuvos Krašto apsaugos ministeris Audrius Butkevičius.

Seimo išvakarėse, sekmdienį, 7 val. vak. tame pačiame viešbutyje prasidės delegatų susipažinimo bobūvis. O antradienį, lapkričio 2 d. 7 val. vak. bus pagrindinė seimo pramoga – banketas, kuriame meninę dalį išpildys, senas SLA narys, sol. Algirdas Brazis.

Vieno iš Susivienijimo Lietuvių Amerikoje steigėjų – dr. Jono Šliūpo paminklas Lietuvių Tautinėse kapinėse prie Chicagoje. Joje kalbės dr. Šliūpo sūnus – Vytautas Šliūpas.
Ed. Šulaičio nuotr.

Visi šie renginiai bus Oak Lawn Hilton viešbučio patalpose. Taigi nereikės daug važinėti, judėti, klaidžioti. Čia daugumas delegatų apsigyvens, tad viskas bus vietoje.

NAUJA VADOVYBĖ

Kaip jau buvau minėjęs, mirtis skina senuosius SLA darbuotojus, kuriuos yra sunku pakeisti. Vietoje Povilo Dargio į prezidento postą atėjo jo bendrapavardis dr. Vytautas Dargis, kuris stengiasi eiti savo pirmtakio pėdomis. Į Pildomąją Tarybą atėjo ir daugiau naujų veidų – tai Vytautas Kasniūnas, dr. Jokūbas Stukas ir kt. Kai kuriuos iš jų irgi slegia nemaža amžiaus našta, kiti išipareigojimai, tai neturi daug laiko pašvesti šiai šimtamečiai organizacijai, kuri ypatingai dabar reikalauja nemažo dėmesio ir pasišventimo.

Visi džiaugiamės garbiną SLA organizacijos pra-

citimi, jos dideliais atliktais darbais, tačiau vien tik to nepakanka. Reikia pažvelgti ir į jo ateitį, gerai paplanuoti, ką būtų galima tikėtis: našesnio ir naudingesnio derliaus. Dar šiandien

BALTIJOS SVEIKATOS GLOBA – SUTINKANT 21-MĄ ŠIMTMETĮ

(Atkelta iš 3 psl.)

1. Sudaryta ryšiai ir darbo santykiai tarp Baltijos valstybių ir J.A.V. sveikatos globos profesionalų ir

2. Peržiūrėta specialūs projektai ir kryptys reikalaujančios tiesioginio dėmesio.

Delegacija ir jos šeiminkai taip pat svarstė galimybes įsteigimui universiteto lygio moksliniam apsi-keitimui tarp J.A.V. ir Baltijos studentų, planuojant sveikatos sąrangas.

J.A.V. grupės nariai šiai misijai sumokėjo kelionę į

Baltijos kraštus ir kitas išlaidas. Papildoma finansinė parama buvo gauta iš Marshall Erdman & Associates, AMSCO International ir Marquette Electronics. Baltijos valstybėse išlaidas apmokėjo valdžios sveikatos įstaigos, sveikatos profesionalai ir privatūs asmenys.

Matulionis pareiškia, kad paruošiamieji darbai yra baigiami dviem tarnautojams iš Lietuvos sveikatos ministerijos atsilankyti į J.A.V. 1992 m. lapkričio mėnesį pagal Wisconsin Universiteto programą pakėlimui sveikatos globos sąrangų Baltijos valstybėse. Panašūs vizitai yra svarstomi estų ir latvių sveikatos darbuotojams.

"Mes vykome ten mokytis ir mokytis ir sužinoti ko Baltijos žmonės reikalauja sveikatos apsaugoje ir kaip mes galėtume padėti", pareiškia Matulionis ir prideda: "Mes taip pat manome sudaryti nuolatinį apsi-keitimą su sveikatos globos planuotojais Baltijos valstybėse ir gal būt ateityje plėstis iš ten į kitas Rytų Europos valstybes".

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

Marquette Funeral Home 2533 West 71st Street Chicago, Illinois 60629 1-(312)-476-2345 Hills Funeral Home 10201 South Roberts Road Palos Hills, Illinois 60465 708-430-4455	Petkus Funeral Home 1410 South 50th Avenue Cicero, Illinois 60650 708-863-2108 Petkus-Butkus Funeral Home 1446 South 50th Avenue Cicero, Illinois 60650 708-652-1003
--	--

Visus laidotuvių namus galite pasiekti skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS DONALD M. PETKUS
DONALD A. PETKUS

Skaitykite ir platinkite
DIRVA

APIE MŪSŲ PALYDOVĄ VIRUSĄ

Dr. A. Čepulis

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Žmogaus kūnas nėra tik pasyvus stebėtojas ar kentėtojas kovoje su virusu. Jų invaziją pirmiausia sutinka baltieji kraujo kūneliai, kurie įsibrovėlius dažnai labai sėkmingai suvirškina. Yra lastelių, kurios naikina kitas, pažeistas ir pilnas virusų. Dar vienas apsigynimo būdas yra Interferonas. Jis yra gaminamas ir išskiriamas pažeistų ląstelių, prilimpa prie gretimų sveikų, tuo jas apsaugodamas nuo užpuolėjų. Interferonas dabar gaminamas dideliais kiekiais įvedant jo geną į mieles ar bakterijas.

Kita dalis mūsų apsigynimo sistemos yra T- ir B-lymphocitai, vieni iš baltųjų kraujo kūnelių. Jie, atpažinę įsibrovusio viruso antigeną arba tam virusui savą proteiną, jį prie savęs prisilipina ir sunaikina. Vienas susitikimas T- ar B-ląstelių su viruso antigenu pasiliekia tų ląstelių atmintį ir kitą kartą gynyba prieš tą virusą būna daug stipresnė, kitaip sakant žmogus įgauna imunitetą, sykį persirgęs tymais antrą kartą greičiausiai nesirgs.

Imunitetas yra labai sudėtingas, jame dalyvauja įvairūs biocheminiai ir biologiniai veiksniai. Organizme virusas dažnai padaro daug žalos, net jį numarina. Iš kitos pusės, žiūrint iš viruso taško, sunaikinti organizmą, kuris sudaro geras sąlygas jam daugintis nėra tikslo. Daug tokių infekcijų pricina labai lengvai, kaip Polio dažniausia yra sloga ar viduriavimas, tik retai paralyžiaus priežastis. Yra infekcijų, kurios tęsiasi visą žmogaus gyvenimą nesukeldamos daug nusiskundimų.

Mes galime nustatyti, kad virusas sugadino kepenis ar nervų ląsteles, bet kaip tas atsitinka dar ne daug žinoma. Kartais viruso proteinai yra panašūs į pacio kūno proteinus. Tuo sukeliamas stipri gynyba, kuri tęsiasi ir virusui išnykus. Tai vadinama autoimunitetu. Manoma, kad Multiple Sclerosis, Rheumatoid Arthritis net ir Diabetas gali būti autoimuniteto pasėka. Šiuo metu tai dar yra tik teorijos, paremtos šiek tiek pagrįstais spėjimais.

Televizijoje ir laikraščiuose, karts nuo karto pasirodo žinios apie viruso sukeltą vėžį su didelėmis viltimis, kad jo gydymas jau beveik atrastas, tik reikia federalinės valdžios patvirtinimo. Virusas sukeltas vėžys viščiukuose buvo atrastas 1908 metais, bet jų gydymas dar ir dabar susideda iš visų sunaikinimo ir pakasimo galimybių po žeme.

Yra įrodyta, kad įvairios virusų rūšys sukelia vėžį paukščiuose, katėse, beždžionėse ar galvijuose. 1980 metais Dr. Robert Gallo iš National Institutes of Health paskelbė, kad jis su savo bendradarbiais atrado žmogaus vėžio virusą. Jis buvo pavadintas HTLV arba human T-cell leukemia virus. Atradimo eiga buvo labai sudėtinga ir truko kelis metus. Atradus virusą, buvo nustatyta, kad net 20-30% kai kurių Japonijos salų gyventojų jau buvo užkrėsti. Taip pat didelis skaičius užkrėtimų buvo atrasta Afrikoje ir Karibų salose. Daugiausia užkrėtimų įvykdavo nuo motinos naujagimiui, suaugusieji užsikrėsdavo per seiles ar kraują.

Suaugusiųjų liga pasirodydavo per kelis metus, o gimimo metu užsikrėtus praeidavo iki 20-30 metų. Epidemijologai taip pat nustatė, kad tik 3-4% visų užkrėstų suserga vėžiu. Ši liga yra randama šeimose per kelias generacijas. Tas pats HTLV virusas yra sukelėjas smegenų ligos panašios į Multiple Sclerosis.

Kodėl pas vienus žmones virusas sukelia vėžį, kitur užpuola smegenis, o dažniausia visai nesukelia ligos, nėra žinoma. Nors yra keli virusai, kurie sukelia vėžį, bet didžioji daugumo vėžio ligų turi kitą priežastį. Dar niekas neišaiškino, kaip lastelė valdo savo augimą, tuo pačiu negalime suprasti, kaip vėžio ląstelės dauginasi be tvarkos.

Labiausia bauginanti jau minėto retroviruso sukelta liga yra AIDS (Acquired immunodeficiency Syndrome). Pirmą kartą ta liga buvo pastebėta 1977-78 metais tarp San Francisco ir New Yorko homoseksualų vyrų, o neužilgo pasirodė, kad ir kraujo transfusija

galėjo užkrėsti vyrus ir moteris. Vėliau ir paprastas vyrų – moterų santykiavimas buvo pripažintas, kaip vienas iš užkrėtimo kelių.

Ar tai yra nauja liga, ar tik nauja senos ligos epidemija – nežinia. Daugiausia šia liga serga centrinėje Afrikoje. Labai panašus virusas buvo atrastas beždžionėse, bet ar žmonių AIDS virusas yra kilęs iš ten, taip pat nežinoma. Be abejo XX amžiaus gyvenimo būdas ir tautų judėjimas prisidėjo prie jo plitimo. Kai imunitetas pranyksta, pradeda vėl plėstis kitos ligos kaip tuberkulozė ar kai kurios vėžio rūšys.

AIDS nėra lengvai užkrečianti infekcija. Kūno skysčiai ir kraujas pasiekę kito žmogaus, kad ir mažą žaizdelę, gali perkelti virusą, bet normali oda atrodo, kad nėra pereinama. Asmuo, kuris rūpinasi AIDS pacientais, užsikrečia labai retai. 35% AIDS pacientų miršta nuo tuberkulozės, dažnai kylančios smegenyse, 20% įvairių bakterinių infekcijų ir 15% nuo toksioplazmosės.

Skaiciai dar daug priklauso nuo gyvenvietės, klimato ir panašių priežasčių. AIDS gydymas susideda iš pastangų prieš patį virusą ir įvairias antrines infekcijas, kurios pasirodo mažėjant kūno gynybai. Prieš virusą pirmoji vieta yra Zidovudinas, kuris veikia prieš enzimą Reverse Transcriptase, tuo stabdydamas viruso dauginimąsi.

Panašūs vaistai ir įvairūs skiepai yra bandomi. Paskutinis žodis dar nėra tartas. Nauji būdai atrandami gydyti AIDS antrines infekcijas. Jei tyrimai neras gerų gydymo priemonių, kurios išnaikins AIDS panašiai, kaip išnaikino raupus, tai galima tikėtis, kad ši epidemija tęsis, ir po kiek laiko pati susilpnės ir nusiramins, bet nepranyks, kaip padarė daug piktybinių ligų.

Virusai, nors labai maži, bet dar nėra mažiausi ar primityviausi gyvi daiktai. Yra dar mažesnių ir paprastesnių gyvūnų, iš kurių galvojama, kad yra kilę virusai. Jie vadinasi viroidai ir susideda tik iš mažo gabalėlio branduolinės rūgšties, be jokio apvalkalo. Jie sukelia tik augalų ligas.

Viena viroido epidemija, sako, sunaikino apie pusę milijono palmių. Tyrinėjant užkrečiamą, mirtiną smegenų ligą Kuru pas Nau

MANO ATSIMINIMAI APIE RAŠYTOJĄ PETRĄ VAIČIŪNĄ (1890-1959)

Vincas Šarka

Manau, kad kiekvieno žmogaus būdą-charakterį dažnai suformuoja igimti gabumai ir ta aplinka, kurioje jis praleido jaunystę. Todėl aprašysiu jo tėvus ir tėviskę.

Petro Vaičiūno motina Marija Šarkaitė, mano tėvo Antano, Prano ir Jurgio Šarkų sesuo. Ji buvo ištėkėjusi už ūkininko Antano Razumo į Piliakalnių kaimą. Su pirmu vyru turėjo keturis vaikus: Igną, Jurgį, Stanislovą ir Oną Razumus. Pirmas vyras Razumas jaunas mirė, liko dar maži vaikai ir ūkis motinos Marės Razumienės globoje. Po kurio laiko našlė M. Razumienė ištėkėjo už Vincą Vaičiūną iš Kančiškių km., kuris apsigyveno Razumų ūkyje – atėjo užkurioms.

Vincas ir Marija Vaičiūnai turėjo tris sūnus: Petrą, Juozą ir Viktorą. Taigi šeimoje jau buvo septyni vaikai. Gyvenimas nebuvo lengvas. Su laiku Ona Razumaitė ištėkėjo už Antano Kisielio į Pasodos km. Marija ir Vincas Vaičiūnai, padėdami giminių, išleido – išmokė Stanislovą Razumą, kuris baigė kunigų seminariją ir tapo kunigu. Ignas ir Jurgis Razumai jau suaugo ir padėjo tvarkyti ūkį. Tėvams pasidarė kiek lengviau. Petro tėvas Vincas Vaičiūnas ilgai sirgo ir mirė palikdamas dar nedidelius savus vaikus: Petrą, Juozą ir Viktorą Vaičiūnus. Visų vaikų globėja liko motina Marė Vaičiūnienė, kuri būdama labai geros širdies,

josios Guinejos gyventojus, buvo rastas besidauginantis nepaprastai mažas gyvūnas ir pavadintas Prion. Jis susideda tik iš gabalėlio proteino, gali pakelti labai aukštą temperatūrą iki 280°C (525°F) įvairius chemikalus ir radiaciją. Carleton Gajdusek yra duota Nobelio premija už Prionų atradimą. Nors Viroidai ir Prionai yra įrikiuoti į žmonių priešų eiles, bet apie juos dar labai mažai žinoma.

Tikiuosi, kad ši labai trumpa ir nepilna apžvalga patenkins kai kuriuos skaitytojus, o gal kai ką net ir paskatins pasižiūrėti bibliotekos lentynose.

(1992 spalio 7)

visus laikė po savo sparnais. Piliakalnių km. buvo didelis, gale kaimo buvo gražus piliakalnis, nepertoliausiai gražūs miškai. Viešas kaimo galas buvo vadinamas "bajorai", nes kalbėjosi lenkiškai. Netoli kaimo buvo bažnytkaimis Panatariai (vietinių dar vadina mas "Koplyčia"), nes tais laikais Panatariai ir Piliakalnių km. priklausė Veprių valsčiui ir Veprių parapijai, o Panatariai skaitėsi tik parapijos filija. Artimiausia pradinė mokykla buvo Vepriuose, valsčiaus valdybos namuose. Mokytojai buvo rusai ir mokė tik rusų kalbą.

Pamatarių valsčius atsirado tik Lietuvos nepriklausomybės laikais, rodos po 1920 m.

Petras Vaičiūnas pradžios mokslą baigė Vepriuose, lankydamas tą mokyklą gyveno pas mano tėvus Barboriškių km., nes iš Piliakalnių km. į Veprius buvo toli – apie 7 km., o iš Barboriškių km. tik 2 km. Kai jis lankė tą mokyklą aš buvau dar nedidelis vaikas, nes Petras buvo už mane vyresnis kokiais 7 metais.

Petras buvo gabus, mokėsi labai gerai, labai tvarkingas ir švelnaus būdo. Dažnai ir mane pamokydavo prieš man lankant tą pačią Veprių mokyklą.

Mano tėvai Antanas ir Uršulė Šarkai Petrą labai mylėjo už jo gerą būdą, švelnumą, tvarkingumą ir statė man jį pavyzdžiu. Per didelius žiemos šalčius nuveždavo jį į mokyklą, ir mano tėvams kur išvykus, Petras pabūdavo mano globėju.

Baigus Petrai pradinę mokyklą buvo nutarta leisti jį toliau mokytis į Ukmergės miesto mokyklą, kur buvo nebrangus mokėstis už mokslą. Ukmergėje Petras apsigyveno pas Jovaišus Dvinsko gatvėje, maisto produktus jam atveždavo iš namų ir šeimininkei apmokėdavo kiek už butą ir maisto gaminimą. Tame bute gyveno daugiau mokinių. Tais laikais Ukmergėje gimnazijos dar nebuvo. Miesto mokykloje, keturklaseje, Petras mokėsi labai gerai, dėl savo gerų būdo ypatybių turėjo daug gerų draugų.

(Nukelta į 8 psl.)

JURGIO JANUŠAIČIO AŠTUONI DEŠIMTMEČIAI

Aktyvus visuomenininkas ir nepailstantis žurnalistas Jurgis Janušaitis š.m. rugpjūčio mėn. 4 d. atšventė savo amžiaus 80-ties metų sukaktį.

Jo nepamiršo ir Daytona Beach lietuvių nausėdija, kur spalio 4 d. Lietuvių Bendruomenės Daytona Beach apylinkė, vadovaujama Juozo Paliulio, Čaponės restorane suruošė suaktyvininkui jaukų pagerbimą. Organizuojant pagerbimą uoliai rūpinosi vicepirmininkė Dr. Sigita Ramanauskienė, pirmininkas J. Paliulis ir išdininkė Vanda Bagdonienė. (Jurgis Janušaitis yra valdyboje sekretoriumi).

Pagerbimo vaises pradėjo ir programai vadovavo dr. Sigita Ramanauskienė. Ji pasveikino gausiai susirinkusius svečius ir pristatė jubilato Jurgio Janušaičio šeimą – žmoną Veroniką, dukrą Danguolę su vyru Ron Weed, dukraitę Vanesą Varnaite, visi iš Kalifornijos, dukrą Ramunę su vyru Ričardu Badauskis iš Atlantos, o taip pat negalėjusius dalyvauti dukrą Rasą su vyru Benediktu ir dukraitę Natalyte Skvirblius iš Chicagos.

Maldą sukalbėti pakvietė Lietuvoje buvusią pedagogę Kazytę Jankauskaitę, kuri jautriai suaktyvininkui prašė Aukščiausiojo palaimos visuose jo darbuose.

Žentas Ričardas Badauskas, pasveikinęs mylimą tėvelį su gražiais linkėjimais, pakvietė svečius pakelti šampano taures už suaktyvininką ir po to nuaidėjo Jam ilgiausių metų linkėjimai.

Vaisėms įpusėjus, kaip įprasta prasidėjo sveikiniai. Pirmas kalbėjo LB apyl. pirmininkas Juozas Paliulis, plačiai ir įdomiai aptaręs jubilato ilgo amžiaus kelionę, darbus, sužymėjęs biografinius bruožus. Jo kalbą skaitysime Dirvoje atskirai.

Žurnalistas ir visuomenininkas Jonas Daugėla, plačiai aptarė savo kolegos Jurgio našią veiklą lietuviškoje spaudoje per beveik 65-ris metus. Jis paryškino žurnl. Jurgio Janušaičio tematiką, rašymo švelnų stilių, tačiau nereiškiantį, kad jis nematytų ir trūkumų. Jo spaudoje darbai našūs, didelis indėlis į lietuviškosios spaudos išsilaikymą. Jurgis Janušaitis rašo lengvu stiliumi, nieko neužgaudamas, teigiamus darbus įžvelgdamas, blogį palikdamas. Jis savo plunksną yra išsakęs mūsų tautos ir išci-

vijos rūpesčius, aptaręs visų veikėjų, organizacijų visuomeninę, kultūrinę ir iš dalies politinę veiklą. Jo žurnalistinis ir visuomeninis darbas yra įvertintas žurnalistikos premijomis ir apdovanotas organizacijų žymenimis.

Drauge Jonas Daugėla perdavė nuoširdžius sveikinimus Draugo redaktorių ir vyr. redaktoriaus kun. Prano Garšvos ir Lietuvių Žurnalistų sąjungos pirmininkės Rūtos Klevos Vidžiūnienės linkėjimus ir sveikinimus.

A.L.T. sąjungos Daytona Beach skyriaus pinninkas Vytautas Abraitis savo kalboje vertino jubilato meilę šeimai, spaudai, tėvynei Lietuvai, išeivijai. Jo kalbą skaitysime atskirai taip pat Dirvoje.

Balfo pirmininkas Vaclovas Dzenkauskas nuoširdžiai vertino suaktyvininko įnašą į Balfo veiklą globojant vėjus, vykdančią vėjus ir talkinant šioje nausėdijoje, kur jis buvo anksčiau igaliojotinis. Savo kalbą pajavairino gražiai humoru iš Chiorčilio gyvenimo, kurio atošeivė tikty ir jubilatui.

Klubo pirmininkas Gediminas Lapėnas taip pat su gražiu humoru pavaizdavo jubilatą kaip šeimos vyrą, tėvą, senelį, jo gerąsias būdo savybes ir įnašą į Daytona Beach lietuvių gyvenimą.

Vytautas Grybauskas prisiminė mielą bendradarbiavimą su jubilatu ruošiant sporto šventę Australijoje, išvyką į Lietuvą, dėkingu žodžiu vertino pagal-

Žurnalisto ir visuomenininko Jurgio Janušaičio pagerbime iš kairės sėdi: dr. Sigita Ramanauskienė pagerbimo programos vadovė ir organizatorė, Veronika Janušaitienė, jubilatas Jurgis Janušaitis, malda kalbėjusi Kazytė Jankauskaitė.

Stovi: pasakę sveikinimo kalbas žurnalistas Jonas Daugėla, Balfo pirm. Vaclovas Dzenkauskas, LB apyl. pirmininkas Juozas Paliulis, akt. režis. Dalila Mackialienė, ALT S-gos skyr. pirm. Vytautas Abraitis, sporto veikėjas Vytautas Grybauskas ir Lietuvių klubo pirmininkas Gediminas Lapėnas.

Jono Daugėlos nuotr.

bą spaudoje, telkiant sportininkų išvykai lėšas.

Grazius trumpus linkėjimus išreiškė ir viešnia iš Lietuvos, kurios, deja, pavardės nespėjau įsiminti. Visi kalbėtojai nuoširdžiai vertino jubilato nueitą prasmingą, kupiną našių darbų kelią ir išreiškė linkėjimus nepavargti, dar ilgai gyventi ir daug rašyti.

Paskutinioji kalbėtoja, jubilato ir Verutės Janušaičių dukraitė Vanessa Varnaitė. Jos kalba skyrėsi iš visų kalbėtojų. Kalba parašyta jos pačios, su gilia meile mylimam seneliui už visos šeimos rūpesčius, už pagalbą sunkiausiose dienose ir jos moksle. Kalba trumpa, bet labai jautri ir kai kurie svečiai nusišluostė ašaras, kalbos beklausydami.

Programą pajavairino labai įdomiu, gyvenimišku

mūsų žymaus humoristo rašytojo Antano Gustaičio feljetonu apie jubilatą iš St. Petersburgo atvykusi viešnia, aktorė, režisierė Dalila Mackelianė. Skaitė su giliu įsijautimu, nuotai-ka, kas svečius labai maloniai nuteikė.

Vaišių metu iš juostos skambėjo gražios lietuviškos Sietyno choro dainos, kurios maloniai nuteikė svečius ir už tai ačiū Gedinui Lapėnui.

Visą pagerbimo cigą filmavo dukros Danguolės vyras, filmų produseris, Ronaldas ir ši reta Janušaičių šeimos šventė liks ilgam prisiminimui.

Pagerbimo rengėjai jubilatą apdovanojo simboli-nėmis, labai įdomiomis, jo gyvenimo tarpsnius liudijantiomis dovanomis – spec. pašto ženklų, golfo sviedinukais, "Duonos" plyta ir Daytona Beach įdomiu įrašu kavos puoduku. Ta proga "Išėjo Draugo specialiai laida su jubilato veiklos nuotrauka". Pabaigoje padėkos nuoširdų, jautrų žodį tarė Jurgis Janušaitis, išreikšdamas padėką pagerbimo rengėjams, ypač dr. Sigitai Ramanauskienei, kalbėtojams, gausybei sveikintojų, dėkojo mylimai žmonai Verutei už meilę, globą, visokeriopą talką, šeimos rūpestį, dėkojo dukroms, jų šeimoms, dukraitėms už jų rūpestį ir meilę jam. Dėkin-gai prisiminė laikraščių redaktorių, kurie per visą laiką spausdino jo gausius straipsnius, dėkojo savo bendradarbiams, kurie prekyboje parodė sąžiningumą ir užtikrino prekybos gerą vardą, dėkojo ir tūkstančiams tėvynainių, kurie nau dojosi Chicagoje prekybos patamavimais ir tuo prisidėjo prie jų šeimų ateities užtikrinimo. Pagarbai prisi-

minė savo kolegas žurnalistus, veiklą Sąjungoje, visuomenės veikėjus ir organizacijas, su kuriais jubilatui teko drauge nuoširdžiai dirbti daugelį metų ir visa tai prisidėjo ir prie suaktyvininko darbų našumo.

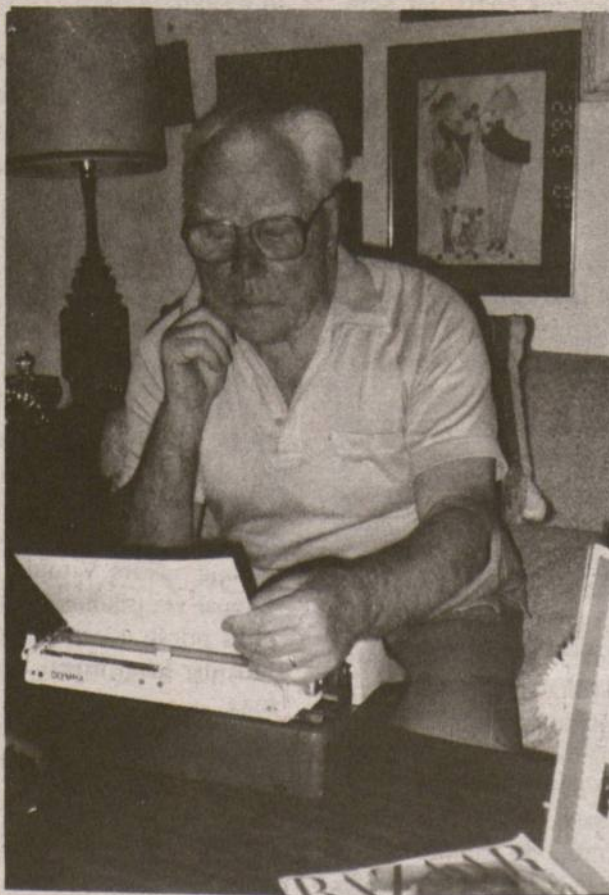
Baigdamas Jurgis Janušaitis savo žodyje palinkėjo ir Daytona Beach gražiosios, didelės šeimos tėvynai niams sveikatos ir kad šio telkino gražiuose visos šeimos namuose būtų jauku, miela visiems ilgai gyventi.

Nuoširdžiai dėkojo ir visiems pagerbime dalyvavusiems mieliems draugams.

Dr. Sigita Ramanauskienė programoje suminėjo daugelį jubilatą sveikintųjų raštų. O sveikinimų buvo iš Lietuvos nuo giminių, nuo draugų iš Australijos, visos Amerikos. Tarpe gausių sveikinimų sveikino Lietuvos generalinis konsulas Chicagoje Vaclovas Kleiza, PLB Pirmininkas inž. Bronius Nainys, A.L.T. Sąjungos pirmininkas dr. Leonas ir žmona Irena Kriaučeliūnai, Vidurdienio pokalbio klubas – Dr. Leonas Kriaučeliūnas ir kolegos žurnalistai, Lietuvių Fondo Marijos Rėmienės, ir kit. Programai vado vavusi dr. Sigita Ramanauskienė tik perskaitė Inž. Vytauto ir Jadvygos Didžiulių iš Europos ir žurnalisto Algirdo ir Bronės Puzauskų sveikinimų tekstus, nes dėl laiko stokos ir sveikinimų gausos buvo neįmanoma visus skaityti.

Pagerbimas praėjo iškilioje, šventiškoje nuotaikoje, palikęs Jubilatui ir visai Jo šeimai gražiausius prisiminimus.

Dalyvis

Žurnalistas Jurgis JANUŠAITIS prie rašomosios mašinėlės švėsdamas savo gražią 80-ties metų amžiaus sukaktį.

DAINAVOS APYGARDOS ŠTABO ŽLUGIMAS

Juozas Petraška

(Pabaiga)

Kaip jau minėjau, netikėtai pakelti iš miego ne visi apsiavėme kojas. Aš buvau apsiavęs aulinius batus, bet be autų, nes pavykus prasiveržti, basam bėgti mišku ne visai malonu. Mano batai, nors ir paprastos odos, bet buvo apynauji. Kai Martavičius nuėjo, atsiradęs kareivis liepė nusiauti batus, bet mano rankos buvo surištos, todėl pats juos nusimovė ir, susivyniojęs į palapinę, nuėjo.

Netrukus einantis pro šalį jaunesnysis leitenantas pasižiūrėjo į mane ir nustebeęs pašaukė vardu, klausdamas lietuviškai, kaip čia pakliuvau. Aš jo neatpažinau, bet kai papasakojo, jog mes kartu tarnavome Lietuvos kariuomenėje, antrajame ulonų pulke Alytuje, jis pirmajame eskadrone dirbęs batsiuviu ir pasakė Burinsko pavardę, šiek tiek prisiminiau.

Pastebėjęs, kad esu basas ir, kai pasakiau, kas nutiko, jis pažadėjo batus suieškoti ir grąžinti. Nurodžiau karcivio išvaizdą, jis jį susieškojo ir atsivedė. Įsakė išvynioti palapinę, patvirtinau, jog batai mano, leitenantas karciviui įsakė juos atiduoti. Karcivis numetė batus, o Burinskas man liepė apsiauti, kai parodžiau, kad mano rankos surištos, jis įsakė karciviui: "Jeigu nuavei juos, tai ir apauk". Tas priėjęs apavė. Karcivis, žinoma, buvo labai nepatenkintas, bet, kaip sako tarybinė rusų patarlė: "Prikaz načalstvo – zakon dlia podčinionych". Šis atvejis galbūt išimtinis, todėl liko atmintyje.

Mus paėmė apie trečią ar ketvirtą valandą po pietų. Kiek laiko praleidome miške, tiksliai pasakyti negaliu, bet iš jo išvedė jau vakarop. Išėjus iš miško, dešinėje kelio pusėje įsikūrusi girininkija, o kairėje – Juozo Kupčiūno sodyba. Aikštelėje, prie girininkijos, stovėjo lauko radijo stotis, matyt, girininkijoje buvo įsikūręs čekistų štabas. Įvedę į Kupčiūno kiemą, pasodino prie tvoros stulpelio, surišo viela rankas per riešus ir kojas per kelius, taip pat viela apjuosė per liemenį ir pririšo prie tvoros stulpelio, turbūt galvodami, kad ir supančioti viela galime pabėgti. Dienos metu ant galvų užmovė maišus, kad niekas nepažintų, nakčiai juos nuėmė.

Kariškiai labai keitėsi, vieni išvykdavo, kiti atvyk-

davo, buvo pasirodęs net raitelių žvalgų būrys. Vėliau sužinojome, kad mus likvidavo iš Vilniaus atvykę specialūs daliniai su vadovybe padedami alytiškių. Mus paėmė 1947 metų rugpjūčio 11 dieną – pirmadienį, o į Alytų atgabeno ketvirtadienį vakare. Mus pamiškyje laikė tol, kol kariuomenė, naršydama mišką ir aplinkinius kaimus, įsitikino, kad partizanų daugiau jau neraz. Kiek šioje akcijoje dalyvavo kariuomenės, galima tik spėlioti, mano nuomone, tūkstančiai, tiksliau galėtų pasakyti vietiniai gyventojai. Keista, tiek daug dėl aštuonių partizanų (daugiau miške nebuvo).

Išvedė mus iš miško, tą patį vakarą ėmė tardyti. Pirmasis ir pagrindinis klausimas buvo, kur šiuo metu yra likę Balbieriškio miške vyrai? Mane net sodino į sunkvežimį ir norėjo vežti į Balbieriškio mišką parodyti, kur yra partizanų stovyklos, nes Balbieriškio miškas šlapias ir bunkerų pas mus nėra. Aš priešinau si ir sakiau, jog nežinau, kur šiuo metu esą partizanai, nes žinia apie mūsų bunkerio likvidavimą jau bus bevieliu telegrafu pasiekusi juos ir ten ieškoti beprasmiška. Be to, manimi nepatikėję miške nušaus ir pasiteisins, kad bėgau, tad šaudykite čia vietoje. Taip po ilgų įrodinėjimų šio jų sumanymo pavyko atsikratyti. Vertėju buvo tas pats Burinskas.

Rytojaus dieną rusų tautybės vyresnysis leitenantas išsivedė mane tardymui į Kupčiūno svirną (klėtį). 1941 metais buvau lankęs rusų kalbos kursus, todėl ją supratau, ir dabar geriau gaudžiausi, kaip atsakyti, nes, kol vertėjas išversdavo klausimą, aš galėdavau apgalvoti atsakymą.

Po daugelio klausimų ir atsakymų, kurie buvo rašomi į protokolą, netikėtai vėl buvau paklaustas – kur vyrai? Atsakiau kaip ir vakar: jie šiuo metu bus pasitraukę į naujas man nežinomas stovyklas. Gerai, tarė tardytojas, įsivaizduok, kad sugrįžai ir tau reikia juos surasti, kaip ieškotum, taip ir sakyk. Dabar neprisimeinu, kaip atsakiau, tik supratau, kad tardytojas mano atsakymu nepatikėjo (turbūt suprato, kad išsisukinėju atsakyti tiesiai) ir, išėjęs iš užstalės, kelis kartus tvorėjo per veidą, kol prieš jį ne-

atsistojo Burinskas ir paklausė: "Už ką tu jį muši, į klausimus atsako ir rašyk".

Jie plūdosi negražiais žodžiais, smarkiai susipyko ir ncbetardė. Burinskas vėl mane nuvedė į seną vietą, pririšo prie stulpelio ir daugiau čia, pamiškėje, netardė. Kaip jau minėjau, mus čia išlaikė tris paras. Per šį laikotarpį nei valgyti, nei gerti nedavė, tik Burinskas, nakties metu priėjęs paklausdavo, ar noriu gerti, ir pagirdydavo, be to, vieną naktį, parėjęs iš kaimo, padėjo ant surištų rankų gabaluką duonos, o kitą keletą kriausių.

Prieš keletą metų buvau skaitęs anglų rašytojo Swet Marden (jei neklystu) knygą "Ką darai – daryk gerai", joje buvo tokie žodžiai: "Aš neklausiu Tavęs (žmogau), kas Tu buvai, t.y. kokias pareigas ėjai, bet aš klausiu, kuo Tu buvai, vadinas, ar Tu buvai ŽMOGUMI".

Pasirodo, kad žmogumi gali būti ir saugumietis, tai patyriau savo kailiu. Ir dabar, praėjus daugeliui metų, esu dėkingas Burinskui už tą žmoniškumą, kritiniu mano gyvenimo momentu suteikusiam moralinę paramą.

Šie partizaninio gyvenimo aprašyti įvykiai – tikri mano pergyvenimai, po daugelio metų prisiminti ir papasakoti.

Galbūt čia trūksta kai kurių smulkmenų, kurios užpildytų susidariusią tuštumą tarp aprašymų, bet tai nė kiek nemenkina bendro vaizdo, tos sunkios, vargi-

Rimantui Smetonai – Lietuvos Tautininkų Sąjungos pirminkui lankantis Clevelande jis labai domėjosi Kultūriniais Darželiais. Čia iš to laiko dar į redakciją atklydusi viena nuotrauka prie Dr. Vinco Kudirkos paminklo.

nančios ir pareikalavusios daug aukų žūtbūtinės partizaninės kovos, kurią ant savo pečių daug metų nešė geriausi Lietuvos sūnūs ir dukros, negailėdami savo gyvybių. Mūsų tauta, pasipriešinusi tironijai, visam pasauliui įrodė, kad ji gyva ir verta būti **l a i s v a**.

Gal šiuose prisiminimuose trūksta detalių aprašymų apie čekistų siautėjimus ir jų metodus, naudotus prieš partizaninį judėjimą ir gyventojus. Mano tikslas buvo užfiksuoti man žinomus partizaninio gyvenimo įvykius taip, kaip man jie atrodė, taip pat čekistų dalyvavimą juose.

Nors aprašyti įvykiai apima labai mažą Lietuvos dalį, tik Marijampolės apskrities valsčius – Balbieriškio ir Gudelių (Lietuvoje buvo, be Vilniaus krašto, 264 valsčiai), bet jie bendri visai Lietuvai.

Rašydamas prisiminimus, norėjau papasakoti ateinančioms kartoms apie Lietuvos partizaninį pasipriešinimą, sudėtas ant Tėvynės aukuro aukas, čekistų žiaurumus prieš partizanus ir taikius gyventojus. Visa tai paliko slogius prisiminimus apie čekistus svetimtaučius ir jų talkininkus stribus. Jie turi susilaukti vertinimo ateityje ir priminti, kad niekas nepamiršta.

Daug kam iki šiol neaišku, kodėl Lietuvos jaunimas stėjo į pasipriešinimo būrius ir kovojo už Lietuvos laisvę prieš okupantus.

Mano nuomone, svarbiausi šie motyvai:

1. Nežabotas sovietinis teroras pirmaisiais okupacijos metais ir jo tęsinys, okupavus antrąjį kartą.

2. Rezistentai – tai Lietuvos savanoriai, stoję ginti taikių gyventojų nuo sovietinio genocido.

3. Nuoširdžiai tikėta, kad Vakarami išvaduos.

4. Ka Vakarami apvyklė, partizanams liko tik vienas kelias: vergauti arba kovoti ir žūti, tai patriotų likimas.

Mielai

ELENAI SPEMPUŽIENEI

mirus, reiškiamo nuoširdžią užuojautą
jos sūnui ŠARŪNUI ir sėseriai
ALEKSANDRAI KAZĖNIENEI su
šeimomis

*Genovaitė ir Mečys Aukštuoliai
Natalija ir Vytas Aukštuoliai
Magdutė ir Aleksas Liutkai
Nora ir Vincas Čečiai
Ona Naumanienė
Genovaitė ir Albinas Karsokai*

A.†A.

ELENAI STEMPUŽIENEI

ilgametei L.T.M. Čiurlionio ansamblio
dainininkei ir šokėjai mirus, sūnų
ŠARŪNA, sėserį ALEKSANDRĄ su
šeimomis ir brolius Lietuvoje nuoširdžiai užjaučia

Dettingeno Čiurlioniečiai

59 CENTAI UŽ SVARA

virš šimto svarų, tai TRANSPAK firmos nauja kaina. 68 centai – žemiau šimto svarų, Minimumas \$20. Jūsų siuntiniai yra registruojami mūsų kompiuteriuose ir sekami iki pristatymo jūsų gimimams Lietuvoje.

TRANSPAK,
2638 W. 69th St.,
Chicago, IL 60629,
Tel. 312-436-7772.

MANO ATSIMINIMAI APIE RAŠYTOJĄ PETRĄ VAIČIŪNĄ

(1890-1959)

Vincas Šarka

(Atkelta iš 5 psl.)

Būdamas jau paskutinėje ketvirtoje klasėje apie 1907 m. Petras aktyviai dalyvavo mokinių bruzdėjimuose prieš rusų caro valdžią Lietuvoje. Kartu su keliais draugais šapirografu spausdino Jovaišų bute prieš carą nukreiptus atsisaukimus – proklamacijas ir jas platino. Kas tai įskundė Petrą ir draugus mokyklos vadovybei. Vieną dieną policija su žandais apsupo Jovaišų namus ir Petrui sugrįžus iš mokyklos, darė kratą. Bet Jovaišienė, apsuks moteris, pastebėjus policiją suspėjo nereikalingus daiktus suslėpti. Policija smulkiai iškretus nieko nerado. Tačiau vis tiek Petras ir jo pora draugų už tai buvo iš mokyklos pašalinti su "vilko" bilietu, be teisės toliau mokytis. Jovaišai turėjo didelį daržą, laikė gyvulius ir mėsą veždavo į daržą. Po pirmos kratos, neužilgo, policija su žandais vėl atvyko į Jovaišų sodą ir kartais ir rankomis iškratė daržę visą mėsą, ieškodami šapirografo ir bombų. Žinoma, nieko nerado ir buvo nemažai juoko kaimynų tarpe.

Po ilgų rūpesčių, važinėjimų ir prašymų rašymo Švietimo ministerijai, pagaliau buvo leista Petrui ir jo draugams, pašalintiems iš mokyklos, laikyti egzaminus iš viso mokyklos kurso. Būdami gerais mokiniiais, jie tuos egzaminus išlaikė labai gerai – visais penketukais.

Turėdamas mokyklos baigimo liudijimą Petras nu tarė stoti į Matininkų mokyklą. Bet čia vėl nauja kliūtis. Reikalinga pristatyti politinės ištikimybės liudijimą. Po didelių pastangų ir nemažų išlaidų, buvo gautas iš vietinės policijos Pagelaziuose ištikimybės liudijimas ir Petras jau galėjo mokytis ir baigti tą Matininkų mokyklą. Baigęs mokyklą buvo paskirtas matininku ir dirbo Ukraiņoje. Nors turėjo gražią uniformą ir labai įspūdingai atrodė, bet tas darbas jam nebuvo prie širdies ir porą metų padirbus, atsisakė.

Buvo pašauktas atlikti karinę prievolę. Ukmergėje stoji į naujokų komisiją. Nors Petras buvo silpno regėjimo ir visą laiką nešiojo akinius, bet komisija priėmė į kariuomenę ir paskyrė į dalinį Vinicoje, Ukrainoje.

Jau to dalinio gydytojas

dėl silpno regėjimo patalpino Petrą į ligoninę ištirti. Pagaliau buvo iš kariuomenės atleistas, kaipo netinkamas, su baltu bilietu.

Sugrįžęs iš kariuomenės, Petras nutarė siekti aukštojo mokslo. Rodos 1912 m. jis išvyko į Petrapilį, ten lankė bendrojo lavinimosi kursus, vertėsi pamokomis, vėliau įstojo į Psichoneurologijos institutą laisvu klausytoju. Čia bendradarbiaudamas, išlaikė brandos atestato egzaminus. Prisimenu, rodos, kad dar besimokant Petrui Ukmergės miesto mokykloje jau pradėjo rašyti eilėraščius. Vienas iš tų eilėraščių rusų kalba jau neužilgo buvo atspausdintas prad. mokyklų vadovyje, bet pavadinimo ir jo turinio jau nebeatsimenu. Tik mes apie tai daug kalbėjome.

Palinkimą į poeziją, meną ir muziką Petras galbūt paveldėjo dalinai iš savo motinos, kuri buvo labai jautri ir geros širdies, mėgo dainas. Petro brolis kun. Stanislovas Razumas taipgi buvo linkęs į meną, mėgdavo muziką, pats griežė smuiku ir kitais instrumentais, turėjo gražų balsą.

1910 m. baigęs Veprių prad. mokyklą įstojo į Ukmergės gimnazijos pirmą klasę. Apsigyvenau pas Jovaišus, ten radau jau besimokinančius Petro brolius Juozą Vaičiūną Miesto mokykloje ir Viktorą Vaičiūną gimnazijos antroje klasėje.

Juozas Vaičiūnas baigęs Miesto mokyklą ir Vilniaus kunigų seminariją tapo kunigu. Mes gi su Viktoru baigėme gimnaziją karo metu Voroneže. Dar prieš I karą Petras gan dažnai atvažiuodavo iš Petrapilio ir ilgesnį laiką vasarą pagyveno su mumis Ukmergėje. Čia surengė keletą lietuviškų vakarų – vaidinimų, pats režisuodamas ir vaidindamas. Be to turėjome sudarę mokinių styginį orkestrą, kuriame ir Petras grojo smuiku.

Vieną žiemą stud. Jonas Piščikas surengė Žiemaitikmyje, netoli Ukmergės, vakarą. Vaidino "Pilėnų kunigaikštį". Tame vakare mūsų orkestras po vaidinimo griežė scenoje ir vėliau šokiais. Petras tame vakare vadovavo orkestrui ir griežė smuiku.

(Bus daugiau)

LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION (TAUTOS FONDAS)

PO BOX 73, Woodhaven, NY 11421

AUKOS TAUTOS FONDUI GAUTOS 1991 m. GRUODŽIO mėn – 1992 m. RUGSĖJO mėn.

\$3,340.68: Kalifornijos Tautos Fondo Atstovybė, CA. \$2,268.00: Melbourne Tautos Fondo Atstovybė, AUSTRALIA. \$2,100.00(Can): A. Kantvydas, CANADA; \$2,000.00: P. Pajojus, MI. \$1,732.70: J. & E. Bobelis, CT. \$1,485.40: J. & L. Giedraitis, NY. \$1,088.50: T. Klova, NY. \$1,000.00: R. Dovydaitis, PA; A. Žuras, NY. \$792.20: L. & I. Leonas-Kriaučiūnas, IL. \$638.00: K. & D. Bobelis, FL. \$600.00: V. V. Karoblis, OH; W. & A. Maker, CA. \$500.00: J. M. Bagdžius, IL. Z. Fisher, NY; R. & J. Giedraitis, CT; S. Ivanauskas, IL; M. M. Kavaliauskas, NY; C. & J. Milukas, CT. A. Nyerger, CA; P. Prankienė, IL; J. & I. Rasys, MA; V. Slušnys, MI. \$434.80: A. Daunys, FL. \$310.00: V. Jomantas, MI. \$300.00: A. & V. Miknis, OH; \$300.00(Can): J. Starke, CANADA. \$250.00: B. Čizikaitė, IL; S. Galante, IL; R. E. Paskus, IL; R. Sakienė, CA. \$200.00: A. & V. Bimbiris, CA; E. & V. Gedgaudas, FL; JAV LB Great Neck Apylinkė, NY; L. Juškenienė, IL. R. Kisieliū, NJ; A. & A. Mullolis, OH; L. & S. Pačauskas, MI; L. Puskepalaitienė, MI; R. Sealey, CA; E. Smilgis, CANADA; J. Stašaitis, MA; A. Warkala, NY; J. E. Waylonis, VA. \$165.00: A. & M. Sperauskas, NY. \$150.00: A. & E. Oslapas, CT; K. Šiliniene, IL; B. & A. Skadas, CA; NZ\$150.00: E. Mak, NEW ZEALAND. \$145.00: A. Balsys, NY. \$125.00: S. Dimas, NY; M. Shalins, NY. \$120.00: A. & A. Grig, NY. \$115.00: J. Griniene, MI. \$110.00: J. & N. Valaitis, CT. \$105.00: J. Žygas, OH. \$100.00: Anglijos Lietuvių Klubas, IL; M. G. Arvydas, NY; J. & G. Asminas, MI; V. & M. Augus, CA; Kun. A. Babonas, MI; P. Bagdonas, CT; S. Bartkus, MI; J. & D. Bilėnas, NY; G. & B. Biskis, IL; J. Blažys, IL; J. Blažys, MA; K. Brazauskas, FL; G. Budraitis, MI; A. & G. Budreckis, MA; J. Burkus, AR; K. Čiuželis, MI; J. Cukurienė, IL; J. V. Damušis, VA; A. & S. Didžiulis, IL; P. Dubauskienė, NY; A. Dundulis, IL; A. & F. Echaniz, NY; L. Grubb, AZ; L. & P. Heiningas, MI; G. & A. Iannace, NY; A. & R. Ilgutis, NY; P. & A. Jackson, CA; O. Jankevičiūtė, NY; A. & A. Januška, MA; M. Jason-Jakulis, CT; A. Jonynienė, MI; W. Juzėnas, MI; A. Kašuba, FL; V. & A. Katinas, NY; I. & S. Kaunelis, MI; V. Kleiva, FL; C. Kulas, CT; J. Lekas, IL; E. Lengnikas, CANADA; A. Levanas, CT; J. & E. Liaukus, FL; A. Liepinaitis, NY; M. & V. Lisauskas, CT; Lietuvių Moterų Klubų Federacijos Waterbury Skyrius, CT; A. & I. Mačionis, FL; B. Malinauskas, NY; N. Mazalaitė - Gabė, NY; P. Maželis, CA; J. Nesavas, MI; E. Norris, MI; E. Pakulis, DE; J. J. Papevis, CA; B. Paprockienė, NY; V. Prižgintas, CA; J. Radvenis, CA; P. Raslavičius, MA; F. M. Razwad, MA; V. & S. Savukynas, NY; R. & A. Shumway, MA; S. Stropus, AUSTRALIA; J. Švobienė, MI; Kanados Tautos Fondo Atstovybė, CANADA; A. & R. Tursa, NJ; J. & M. Uksas, CA; V. & S. Urbonas, FL; D. Venclauskaitė, CT; M. Vičiulis, NY; \$100.00(Can): A. Anyšienė, CANADA; M. Girčienė, CANADA; I. Šatras, CANADA. NZ\$100.00: A. Gadlauskas, NEW ZEALAND; A. & E. Jančys, NEW ZEALAND; A. Mak, NEW ZEALAND. \$99.00: A. Vakselis, NY. \$95.00: G. Vepus, KS. \$90.00: J. Burdulis, NY; \$84.00: Lietuvos Vyčių Kuopa #100, Amsterdam, NY. \$80.00: R. & D. Liauba, OH; J. & M. Taruška, FL; J. Žvirblis, MI. 75.00: A. & B. Bublys, MI; K. & R. Čiurlys, NY; M. Holeck, MI; S. Kezutis, NY; E. & L. Waingortin, MA. \$70.00: Lietuvos Laisvės Forumas, FL; Venecuelos Lietuvių Draugija, IL. \$65.00: J. Botyrius, NY. \$60.00: O. B. Mačiūnienė, NY; J. Trojėnas, NY; K. Vaičiūnas, OH. M. Wysocki, NJ. \$51.00: A. Poderienė, MI. \$50.00: G. & E. Aleliūnas, PA; K. G. Ambrozaitis, IN; V. & G. Andriukonis, MA; A. & M. Armonas, NY; S. & E. Bakutis, FL; Vysk. P. Baltakis, OFM, NY; Kun. P. Baltrumas, OR; A. Balutis, VA; J. Bartkus, MI; J. Belickas, NY; S. & D. Blutis, NJ; L. I. Blumberg, VA; B. Čekienė, MI; B. Ciplijauskaitė, WI; Kun. M. Čyvas, FL; D. & R. Degesys, OH; J. Donnelly-Gurskis, CA; J. & D. Doveinis, MI; K. Dovydaitis, CA; V. Dubinskas, IL; A. Noakaitė-Dunajewski, NY; J. Gelgota, NY; J. J. Grabys, NY; K. Graudienė, NJ; K. & J. Gričius, MI; G. & A. Grinis, FL; P. & J. Gruodis, IL; P. & I. Gvildys, NY; J. Kasputis, CT; G. Kenter, CT; V. & J. N. Kiaušas, NJ; V. & I. Kirkyla, NY; A. Klimkaitienė, MI; J. C. Korsak, PA; J. Kronkaitis, VA; W. Lasko, MD; G. Leonienė, NH; A. G. Lesevičius, IL; Lietuvių Medžiotojų ir Žuvaltojų Klubas, IL; A. Lingis, NY; A. & B. Lukoševičius, NY; A. Mackevičius, NY; V. Macys, CA; J. Makstutis, IL; A. Markus - Markevičius, NY; V. & V. Matusaitis, NJ; B. & G. Mickevičius-Mikonis, MA; V. & V. Misiūnas, NJ; A. & J. Misunas, FL; Prel. S. Morkūnas, IA; A. Norkus, CT; Z. Paronis, NY; E. Pilkiene, MA; Z. & M. Raulinaitis, NJ; A. Reklis, MI; A. E. Rūkas, FL; A. & D. Samušis, NY; A. Šateika, NY; E. Šatraitienė, FL; E. Saudinaitis, CA; A. & V. Shurkus, MI; L. Šimanavičius, NY; A. J. & A. Simonaitis, IL; V. & O. Skupeika, FL; R. A. Šlepetys, NJ; S. Smaižys, FL; T. Sperauskas, NY; A. & D. Špokas, CO; J. & G. Stankūnas, CT; J. Stapleton, TN; P. Steikūnas, IL; A. & L. Stokas, CA; A. & B. Sukauskas, MI; L. Švelnis, MA; A. V. Tauras, IL; Tėvai Pranciškoniai, NY; K. & B. Vaičiūs, FL; O. & V. Vaitas, MI; I. Veleckis, IL; G. Viskanta, IL; Z. Visockienė, IL; V. Vitkus, NY; B. Vyžas, NJ; NZ\$50.00: P. W. Bass, NEW ZEALAND; J. A. Cibulskis, NEW ZEALAND; A. Elmūtis, NEW ZEALAND; M. Palubinskas, NEW ZEALAND; J. Stranan, NEW ZEALAND; S. Svilainienė, NEW ZEALAND. \$40.00: V. Blažaitis, NY; S. & G. Bobelis, NY; A. Diržys, NY; L. Grunavas, MI; V. J. Kavolius, NJ; V. Kundrotienė, MI; E. Markunas, IL; Kun. S. M. Matutis, COLOMBIA; E. Minkūnienė, NY; Palangos Šaulių Kuopa, FL; A. & V. Pesys, MI. A. Rysavy, NY; V. Senda, IL; J. & V. Starinskas, MA. \$35.00: R. Bigelis, IL; E. G. Cheleden, FL. \$30.00: A. Andrusaitis, OH; H. & G. Bitėnas, NJ; A. J. Brakas, NY; F. & H. Butkus, FL; Z. DiFalco, NY; G. Gobis, NY; R. Graudis, NJ; G. Kay, CT; A. & I. Lukas, MI; O. Martinus, IL; K. Milkovaitis, CA; R. Minkūnas, OH; Kun. J. Pakalniškis, NY; P. M. Palys, NY; V. Ramanauskienė, MA; B. Rimienė, NY; B. & O. Rūkstelė, MI; O. V. Samatauskas, FL; A. & J. Simutis, NY; K. Tuskenis, FL. A. Urbienė, MA; Z. Urmanavičienė, MI; M. Volskienė, NY; NZ\$30.00: J. Brosnan, NEW ZEALAND. \$28.00: S. Kuchynskas, NY; \$27.00: P. Bernotavičius, IL. \$25.00: J. & R. Aleksa, NY; V. Aleksandrūnas, CA; H. & E. Andruska, NY; A. Antanaitis, NY; V. & E. Bražėnas, FL; A. C. Čižauskas, VA; V. & E. Čižauskas, MI; B. Daukantas, FL; J. & E. Dirginčius, FL; J. Dumbrys, OH; P. Gaizutienė, MI; O. Galvydienė, FL; E. Gaška, IL; J. Gray, NY; L. Gudelienė, CT; L. Jankauskienė, FL; V. Januškis, OH; G. Janusonis, NY; V. & O. Jokūbaitis, OH; K. V. Jonaitis, IL; P. V. Jurgėla, NY; R. & N. Kane, MI; P. & A. Kaspariūnas, FL; A. Kizlaitis, IL; J. & V. Kulikauskas, FL; F. & J. Lekutis, MI; S. Levanas, CT; K. Lietuvininkas, IL; R. Lorr, MD; A. & E. Mackevičius, OH; J. Matulaitienė, NY; V. Mickevičius, CA; J. & U. Mikulis, IL; N. Milukas, NY; Kun. D. W. Morrow, MI; J. & A. Norton, NY; A. & V. Osteika, MI; K. & A. Paliulis, CT; M. D. Petrikas, NY; V. Pikelis, IL; A. Pimpé, IL; T. Pojūnas, CA; Kun. S. Ralla, NY; R. Rajus, NY; Z. Ratas, NY; E. & V. Remėza, NY; J. & A. Rygelis, CT; K. Šimaitis, NY; E. S. Skobeika, NY; Tėvai Pranciškoniai, FL; A. Uždavinis, MI; L. Vaitkevičius, NY; E. Vallūnienė, NY; W. P. Wallace, CA; A. Zaunius, NJ; A. & A. Zotovas, FL; J. & E. Žukas, NY. \$25.00(Can): F. R. Linde, CANADA. \$20.00: K. Ancevičius, IL; V. & D. Anonis, NY; S. Augaitis, CT; S. Barauskas, CA; K. Barūnas, MA; D. & R. Bitėnas, NY; A. Bludžius, MI; C. Bogušas, CT; S. Bublienė, MI; D. Bulgarsis, NY; K. & S. Butkus, NY; V. & S. Česnavičius, NY; R. Chepulis, NY; P. & E. Dalinis, FL; C. Derenge, WV; R. Durickaitė-Moore, FL; S. & E. Garliauskas, MI; A. Gesius, FL; Z. Jalosinskas, IL; L. Juodelis, IL; A. Kelečius, IL; R. Kondratienė, NY; Kun. R. Krasauskas,

RINKIMAI

Vladas Vijeikis

Aną dieną mano draugas Florijonas sako:

– Pasikalbėkime apie rinkimus. Čia labai svarbus reikalas.

– Florijonai, rinkimai man tiek įgriso, kad nežinau kur nuo jų bėgti. Atsiverti laikraštį, ten tie patys du veidai. Kartais pasimaišo ir trečias. Čia naujiena. Atsisuki televiziją. Tie patys veidai, tos pačios kalbos. Pažadai, pažadai. Jau kiek girdėjom...

– Nusiramink. Ne apie

tuos rinkimus noriu kalbėti. Noriu kalbėti apie mūsų brangioje tėvynėje vykstančius rinkimus. Prieš tai noriu tavęs paklausti. Ar laikai mane kvailėliu? Niekad nelaikiau. Gal šiaip labai keistų idėjų pilnu žmogeliu. Bet kvaišėliu, jokių būdu. Tad nuoširdžiai jam sakau:

– Florijonai, mano akių vaizdoje esi joks kvailėlis. Atvirkščiai...

– Susilaikyk, – pertraukė mane Florijonas, – ne-

noriu, kad intum mane kelti į padanges, nors kai kuriose srityse esu užsitarnavęs. Bet nejaugi aš toks, kad nesuprantu Lietuvoje vykstančių rinkimų. Ką reiškia mažaratorinė sistema ir ką reiškia daugmandatinė. Tu man atsakyk.

– Kam tau gilintis į tokias smulkmenas. Tu nekandidatuoji.

– Va čia ir priėjai šiokių tokių paaiškinimą. Sakai nekandidatavau. O nekandidatavau todėl, kad esu Amerikos pilietis. O dabar matau, kad ir Amerikos pilietis ramiausiai kandiduoja. Matai kodėl man pikta. Kodėl aš nekandidatavau? Mano parapija būtų

• DIRVA • 1992 m.

spalio 29 d.

9 psl.

vieningai už mane stojusi. Vien tik giminių kiek, kuriems siunčiau šį bei tą. Būčiau laimėjęs su kaupu. Ir dabar su manim kalbėtum pagarbiai, kaip su Lietuvos parlamentaru.

Nenorėjau ižesti beveik parlamentaro, sakau:

– Florijonai, kaip tu kandidatuotum jei nežinai kaip vyks rinkimai. Sako, kad bus du lapeliai. Ant kurio lapelio būtų tavo pavardė? Žinoma, dabar Lietuvoje 19 partijų. Tad vis į kurią nos įlystum. O gal įsteigtum savo partiją? Buvusių ugniagesių partiją. Bet ką tu savo rinkėjams pasakytum, kad jie tave rinktų?

– Jau turiu savo platformą. Pirmą: visus, kurie prisidėjo prie lietuvių siuntimo į Sibira, pasiųsti į tą pačią vietą. Jelcinas išnomuotų vietą. Antra: gerai ištyrinėti koku būdu buvusieji

komunistų partijos nariai statosi sau naujus namus.

Florijonas dar turėjo punktų savo platformoje, bet aš jį pertraukiau.

– Florijonai, aurodo, kad tau kandidatuoti nepavyks. Bet bent balsuok.

– Balsuoti? Kaip balsuoti? Aiškina, kad turiu atsiųsti Lietuvos ambasadoriaus kurioje apygardoje man pridera balsuoti. Kaip jis gali žinoti? Visą gyvenimą gyveno Italijoje. Dabar Washington. O aš gimiau Telšiuose, mokiausi Šiauliuose, gyvenau Rokiškyje, paskui Utenoje, o galiausiai Kaune. Tai iš kur jam žinoti kuriai apygardai aš priklausau, jeigu aš pats nežinau.

Florijonas taip susirūpino, kad neįpylė į stiklines, kurios taip troško būti pripildytos. Kaip tie parlamentarai išrenkami.

Tautos Fondo Tarybos posėdyje 1992-9-27 d. Lietuvių Kultūros Židinyje, Brooklyn, NY. Tarybos nariai ir Valdybos atstovai

Pirmoje eilėje iš kairės: Gina Simonaitytė, Vytautas Jokūbaitis, Aldona Kačinskienė, T.F. Valdybos pirmininkas Aleksandras Vakselis, Vald. išdininkas Vytautas Kulpa.

Antroje eilėje: Alexis Žemaitis, Jurgis Bobelis, Rūta Sakienė, Juozas Giedraitis.

Trečioje eilėje: dr. Algirdas Budreckis, dr. Povilas Švarcas, T.F. Tarybos pirmininkas Algirdas Sperauskas, Jurgis Valaitis.

CT; I. Laurus, MI; S. & E. Lungys, FL; A. A. Martis, WV; J. Matukas, NY; P. McNally, MA; B. & E. Melninkaitis, CT; P. & O. Michelevičius, FL; J. Molis, MA; V. Nakutavičius, NY; J. Paliulis, CT; S. & O. Petrulis, MI; J. Polikaitis, CA; J. Purtilis, FL; S. Rackevičius, IL; V. Radzevičius, CT; J. & J. Rakštys, FL; H. R. Ramos, PR; J. Šatas, CT; G. Simonaitis, NY; A. & G. Sliogeris, CT; J. Spirauskas, CA; A. Stankus, CANADA; S. Strasevičius, IL; A. & J. Šukys, FL; P. Švarcas, CA; A. Švitra, TX; D. Uzas, NY; L. Vaičiūnienė, IL; J. Vainius, NY; A. & R. Vaitiekaitis, MI; E. Valiukonienė, MA; M. Valutienė, FL; S. & O. Venckus, MA; F. Williams, NJ; M. A. Želvys, MI; G. & I. Žemaitaitis, CT; A. Žemaitis, NY; A. Žiedienė, MI; O. & P. Žilinskas, OH; L. Žitkevičius, NY. \$20.00 (Can): R. Aleliūnas, CANADA. NZ\$20.00: M. Gerdvilyte-Spence, NEW ZEALAND; R. Malskaitis, NEW ZEALAND; J. Pečiulaitis, NEW ZEALAND; J. Pūkas, NEW ZEALAND; B. Stacevičius, NEW ZEALAND; J. Zaremba, NEW ZEALAND. \$19.00: E. Vilčinskis, NY. \$17.00: J. & P. Tamašauskas, CT. \$15.00: A. Cejauskas, NE; A. Galinaitis, IL; V. Jackūnas, DC; A. Kantakevičius, NY; J. Leleiva, NY; A. & S. Maculaitis, NY; B. Oberaitienė, WI; M. A. Vaišnys, PA; A. Zallskas, IL; J. T. Zalonis, PA; \$10.00: V. Augustinas, FL; J. & E. Babrys, FL; V. & M. Bačiulis, OH; A. & E. Barcas, AZ; A. Benetis, FL; M. A. Bestudnik, CA; M. R. Brakas, NY; J. Budreika, FL; A. & A. Butas, NY; B. Cibulskienė, NY; A. & G. Danasas, MA; E. Dėdienienė, NY; R. Demereckas, NY; B. S. Garlauskas, OH; A. Grabauskas, FL; V. J. Grajauskas, NY; K. Gurskienė, FL; J. Hasselberg, NY; A. D. Heuer, NY; A. Idika, FL; A. & V. Jankauskas, NY; L. Jankauskas, NY; E. Jankauskienė, NY; R. Jonušis, NY; L. K. Jurskis, NJ; J. Kaspariūnas, FL; J. J. Kazlauskas, CT; A. & O. Keniaušis, CT; J. Kepalas, FL; A. Kildišius, NY; J. Kiznis, NY; J. M. Klivečka, NY; L. Kynienė, FL; B. Lankutis, PA; V. Laurus, MI; J. & M. Lukaitis, FL; G. Martinkus, IL; J. Martinkus, IL; V. & A. Martis, IL; P. Matukas, IL; S. Mazilis, FL; V. Miller, CA; K. Mitinas, NY; N. Mockuviene, CA; L. L. Nagevičius, OH; Kun. V. Palubinskas, NY; R. A. Plepys, FL; M. Polteraitienė, FL; G. Puniškienė, FL; A. Radzivanienė, NY; G. Ramonas, FL; G. Raroha, NY; S. J. Rastutis, IL; J. Rinkūnas, FL; A. G. Ruzgas, NY; Savickas, FL; O. Sėmalienė, FL; A. Sidagis, IL; R. Šidlauskas, NY; M. Siminkas, NY; A. & J. Simkus, MA; M. Sinkiene, MI; G. Sunaitis, CANADA; E. A. Tauginas, FL; A. & B. Urbonas, FL; K. Vainius, NY; A. Vedeckas, NY; F. Viršila, MI; A. Visockis, IL; B. O. Zabukas, FL; L. Zarskus-Timbol, NY; B. & J. Želvis, MI. NZ\$10.00: U. Reinartas, NEW ZEALAND; H. Žiginskienė, NEW ZEALAND. \$5.00: K. Arlauskienė, FL; E. W. Baranauskas, NY; O. Barauskienė, NY; E. Bartmin, IL; E. Barzowskas, NY; J. & L. Černauskas, NY; S. Člapas, NY; J. Gerdviliene, FL; M. A. Kuzmickas, CA; V. Mellus, FL; G. Melluviene, IL; V. Palčiauskienė, FL; S. Palionienė, NY; E. M. Vitkus, IL; A. Žemaitis, NY. \$3.34: A. Žukas, NY. \$3.00: G. Mellus, FL. \$2.00: H. & J. Downs, VA; V. Gustaitis, NV. \$1.00: M. Brėive, CT.

DEKOJAME VISIEMS AUKOTOJAMS UŽ PARAMĄ LIETUVAI IR

KVIEČIAME ATEITYJE AUKOTI LIETUVOS ATSTATYMO PER TAUTOS FONDA

JFK – RYGA
\$678.00
į abi puses

- Keliauti galima pradedant spalio 1 d. iki kovo 31 d., išskyrus šv. Kalėdų laiką – nuo gruodžio 17 d., iki sausio 10 d.
- Bilietus reikia išpirkti ne vėliau kaip spalio 31 d.
- Išpirkus bilietą, pinigai negrąžinami ir kelionės datas pakeisti negalima.

Prašom kreiptis į
Albiną Rudžiūnienę
ar
Kristiną Mitkutę

BALTIC TOURS
77 OAK ST., SUITE 4
NEWTON, MA 02164

Tel: 617-965-8080 Faksas: 617-332-7781

DĖMESIO, JAUNIME !!!

"Pučia vėjas"

Ar Jūs norite atstovauti savo miestą sekančiame Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongrese?

Ar norėtumėte dirbti Lietuvos labui?

Ar planuojate aplankyti gimines Lietuvoje?

Ar planuojate dalyvauti ar mokytis kursuose Vilniuje ar Kaune?

Ar treniruojatės dalyvauti Tarptautinėse Lietuvių Sporto Žaidynėse?

Petro Čepo Jaunimo Fondas žino, kad jaunimui (18-35 amžiaus) yra sunku sutaupyti pinigų kelionei į Lietuvą ir kitas šalis. Todėl mes įsteigėme PČJF, norėdami Jums padėti susipažinti su savo Tėvyne ir pasaulio lietuvių. PČJF \$1,000 stipendija skiriama bent vienam lietuvių kilmės jaunuoliui/ei, kuris/i žada vykti į Lietuvą arba dalyvauti lietuviškoje veikloje išeivijoje.

Anketą stipendijai gauti turite užpildyti ir pasiųsti PČJF ne vėliau lapkričio 15 d., kad galėtumėte keliauti į Lietuvą ateinančiais metais tarp sausio 1 d. ir gruodžio 31 d. Anketos ir platesnė informacija gaunama rašant:

Petro Čepo Jaunimo Fondas
P. O. Box 497, South Boston, MA 02127

ŠALFAS S-GOS 40-METIS UŽJŪRY IR BESIARTINANTIS METINIS SUVAŽIAVIMAS

Br. Keturakis

Pradinė organizacinė susiorganizavimo kilmė ir vadovybės išrinkimo aptarimas buvo 1951 m. pabaigoje, kai Milwaukyje susirinkę sporto darbuotojai: Zenonas Puzinauskas, Valdas Adamkavičius (dabartinis Adamkus), Pranas Mickevičius ir šio rašinėlio autorius nusprendė, kad 1952 m. pavasarį reikia išrinkti sporto vadovybę JAV krašte sėkmingesniai darbu ir naujai besikuriančių sporto klubų veiklai stiprinti.

1952 m. balandžio mėn. 6 d. Chicagoje, visuotinis sporto klubo ir sporto darbuotojų suvažiavimas išrinko Šiaurės Amerikos kontinentui vyriausią Fizinio Auklėjimo ir Sporto Komitetą tokios sudėties: Zenoną Puzinauską, Edmunda Vengianską, Bronių Keturakį, Algirdą Bielskį ir Valdą Adamkavičių.

Kanada deleguoja savo atstovą prie Vyr. FASK-to lygiomis teisėmis, kuris renkamas pačių Kanados lietuvių sportininkų.

Vyr. FASK-tas išrinktas dviejų metų laikotarpiui su būstine Chicagoje. Tai tokia trumputė istorinė kilmė dabartinės jau ŠALFASS-gos, kuri šiais metais peržengė 40-mečio slenkstį.

Per šį, jau nemažą metų skaičių turėjome nemažai galimybių stipriau susimentuoti administraciniame ir varžybiniame sąjungos darbe, bei pilnam išpilietinamė Lietuvių B-nės vyr. valdžioje, o sporto klubai vietinėse apygardose. Deja, tas pasisekė tik maža dalimi užbrėžtų planų. Kiek kuri pusė turi daugiau ar mažiau pliusų ar minusų, čia nekalbėsime, bet abiejoms trūko pagrindinės sampratos dėl suartėjimo ir jo laukiamų išdavų.

KĄ ŠALFAS S-GA TURĖJO IR KĄ PRARADO

Ištisame 40-ty buvo skaudūs lūžiai: vienas kai metiniame suvažiavime nebuvo išrinkta sąjungos vadovybė ir antras, kai paskira s-gos narių grupė nutarė vyksti į okupuotą Lietuvą krepšinio varžyboms. Sąjunga abudu kirčiu skaudžiai pajuto, bet nepalūžo ir veikiai atsistojo ant kiek tvirtesnių pagrindų.

Nuo 1951 m. pradėtos metinės žaidynės, be pertraukos, pravedamos ir dabar. Anksčiau dar buvo apygardų p-bės paskirose

kamuolio žaidimuose bei tarpklubiniai rungtyniavimai. Suvažiavimuose nagrinėjo administracinius ir važybinius klausimus.

Finansinės paramos jokia išieivijos drg-ja ar institucija nedavė, išskyrus metinių pirmenybių vietovės, kai organizacinis komitetas rado talką Lietuvių B-nės daliniuose, organizacijų ir kiek daugiau pajėgesnių lietuvių tarpe.

Vienartinės pastangos Toronte, 1978 m. Pasaulio Lietuvių Dienų renginių programoje, sąjungą įjungti nariu PLB-nę nepasisekė, bet siauros plotmės ryšys nenutrūko, o kai kuriuose miestuose, pvz. Detroite, Clevelande, Toronte, New Yorke, jautė tvirtesnę atramą iš LB-nės ir kt. asmenų, sportinę veiklą remiančių.

Nerimą kėlė, kad sąjungos darbai ir paskirtis labai paviršutiniškai vertinama išieivijos tautinėje ir socialinio bendravimo plotmėje, bet reikiamų ėjimų sąjunga nesiekė.

Spaudoje liko vertingas indėlis Sportas – Šiaurės Amerikos Lietuvių sporto žurnalas, nors trumpame laikotarpy. Po didelio ilgamečio laukimo išėjo keletas laidų Žodis, tai ŠALFASS-gos leidinys. Berods, nuo 1987 pabaigos ligi nūdien, sąjunga jokio leidinio neturi.

Asmeniškai paraginta sąjunga įsijungia į Mokslo ir Kūrybos Simpoziumus nuo 1962 m., Sportas ir Fizinis lavinimas, kaip atskira sekcija. Gaila, bet atleisdus iniciatyvą, paskutiniuose to vardo renginiuose tie užmojai pranyko.

KOKIA PADĖTIS ŠIANDIEN!

1. Nei PLB-nė, nei jos padaliniai JAV, nei prie jų skirtas sąjungos sporto atstovas neparuošė ir nesi-stengė ruošti bendravimo planą, todėl abipusė veikla be jokios pažangos ir naudos.

2. Bendravimas su Lietuva vykdomas pačios sąjungos ir paskirų klubų, bet nei statuto pakeitimų – papildymų, ar paskirų aplinkraščių, kaip ir kokių tikslų vedini-turime vadovautis, kokia bendravimo plotmė, sąjunga neparuošė! Kaip kas išmano, taip veikia.

Svarbiausia vieta yra Lietuvoje ruošiamas sporto istorija "Lietuvos Kūno Kultūros ir Sporto Istorijos

Clevelando Žaibo mergaičių E (žemiau 11 m.) 4 x 100 m estafetės komanda laimėjusi I vietą baltiečių ir lietuvių 1992 m. lengvosios atletikos pirmenybėse, š.m. rugsėjo 26-27 d.d., Parma, Ohio.

Iš kairės: Laura Rukšėnaitė 10 m., Vaiva Laniauskaitė 6 m., Gena Tamošiūnaitė 6 m. ir Saulutė Tamošiūnaitė 9 m.

Bruožai", nuo seniausių laikų iki šių dienų, kurios apimtyje bus ir išieivijos indėlis. Australijos lietuvių sp. v-bė ALFAS ir JAV bei Kanados – ŠALFASS-gos yra išleidusios knygas (1979 ir 1984 m.) kur daug įvairios medžiagos, bet įsiterpė ir keletas paskirų netikslumų – klaidų. Jas reikia atitaisyti.

ŠALFASS V.15.1992. spaudoje skelbė aplinkraščių "Lietuvos Kūno Kultūros ir Sporto Istorijos reikalai", dabar artinantis sąjungos metiniam suvažiavimui (XI.7) Clevelande, su visa programa tą aplinkraščių irgi išsiuntinėjo klubams ir sąjungos pareigūnams, geresniam susipažinimui (taip spėju). Prie šių išvardintų žinių privalo pažymėti, kad Lietuvos žymus žurnalistas ir šiandien sporto spaudoje rašantis, Vytautas Kazakevičius yra parašęs straipsnį tai istorijai, būtent: "Išieivijos Lietuvių Kūno Kultūra ir Sportas", kurį čia gavo, berods, tik du sporto darbuotojai, o ne dauguma, kaip ŠALFASS skelbia: "To rašinio kopija pasiekė ir mus, išieivijos sporto darbuotojus". Į ten esančius trūkumus, kas liečia Kanados lietuvių, atsakė Toronte gyvenantieji darbuotojai.

Savo atskirą įnašą nuvežė ALFAS pirmininkas Ant. Laukaitis tiesioginiai į Lietuvą šią vasarą. Liko JAV lietuvių sporto veiklos dalis. Leidėjai apribojo apimtį 80-90 puslapių ir nu-statė 2-3 mėn. laiką. ŠALFASS kvietieji redaktoriai sutiko tą darbą atlikti, bet išdėstė savo sąlygas. Taigi nuo balandžio mėn. vidurio, kai tas laiškas buvo išsiųstas, ligi šio meto, iš Lietuvos negavo jokio atsakymo.

Kokius pataisymus nu-siuntė Kanados lietuvių sporto darbuotojai, kokios apimties veiklą nuvežė ALFAS, spaudoje neteko

skaityti. Tenka baimintis, ypač "australiečių" aprašymais ir žiniomis, kurias teko JAV lietuvių spaudoje skaityti, kad ten bus ir sufabrikotos informacijos.

SPAUDA

Sporto skyreliuose, paskiruose straipsniuose apie Barcelonos O. Žaidimus, ar O. Ž-mų istorijos įvykius, buvo daug netikslumų, o svarbiausia, tai daryta kalba. Suvažiavimas privalo šią blogybę skubiai sutvarkyti.

GANA TŪNOTI TOKIOSE SĄLYGOSE!

1986 m. suvažiavime nutarta sekančiais 1987 metais suruošti pasitobulinimo stovyklą Wasagoje labai geromis sąlygomis. Stovykla nerado atgarsio net ir pačios Kanados lietuvių sporto klubuose, o ŠALFASS C. V-bos narys, redagavęs Žodis laidą N 4, prie straipsnelio "Kas gi at-

sitiko su ŠALFASS vasaros stovykla", pridėjo šį priedą: "Dar kartą pagalvokime ar tokia stovykla naudinga, ar programa bei pravedimas gali atitikti jau nosios kartos poreikius". Tai asmuo, kuris buvo ŠALFASS C. V-bos narys. Manau, kad komentarai nereikalingi.

— " —

Jeigu kasmet ŠALFASS C. V-ba ir jos kvietieji pareigūnai susirinktų savaitgaliui į Dainavos stovyklą (prie kitų prg-jų būtų pigiau, nes dalyvių skaičius nedidelis) numatyta keletos temų svarstyboms, o suvažiavimų metu, bent vieną opesnią klausimą būtų pasiruošę diskutuoti, tai vadovavimas, sprendimai, nutarimai ir visa veikla bei ryšiai su L.B-ne būtų prideramam stovy. Sėkmės ir veiklesnių dienų ateičiai!

LENGVOSIOS ATLETIKOS PIRMENYBĖS CLEVELANDE

1992 m. Š. Amerikos baltiečių ir lietuvių lengvosios atletikos pirmenybės įvyko š.m. rugsėjo 26-27 d.d., Cuyahoga Community College, Parma, OH. Vykė – Clevelando LSK Žaibas Lietuvių pirmenybės buvo išvestos iš pabaltiečių.

Pirmenybėse dalyvavo 68 varžovai, iš kurių 63 lietuviai, 4 latviai ir 1 estas. Taigi praktiškai vyko beveik tik lietuvių pirmenybės. Lietuvių kontingentą sudarė 46 Clevelando Žaibo ir 17 Toronto Aušros dalyvių. Toronto Vytis ir Hamiltono Kovas šį kartą supasavo. Kituose klubuose organizuotos lengvosios atletikos kaip ir nėra. Ne dėl rengėjų kaltės įvykęs varžybų atidėjimas 2 savaites gerokai sumažino dalyvių skaičių. Taipogi nereikia užmiršti, kad dalis iškilesnių varžovų negalėjo dalyvauti dėl susikryžavimo su įvairiomis savo mokyklų varžybomis ar kitais įsipa-

reigojimais. Viso to pasekoje, dalyvių buvo beveik per pusę mažiau, negu paskutiniaisiais metais.

Nors pirmenybės buvo vykdomos vyrų, moterų ir visose prieauglio bei veteranų klasėse, tačiau praktiškai tai buvo jaunesnių prie-

(Nukelta į 11 psl.)

KONTEINERIAI

I LIETUVĄ siunčiami KAS SAVAITE per TRANSPAK firmą.

59 CENTAI UŽ SVARA virš šimto svarų, tai TRANSPAK firmos nauja kaina. 68 centai – žemiau šimto svarų. Minimumas \$20. Jūsų siuntiniai yra registruojami mūsų kompiuteriuose ir sekami iki pristatymo jūsų giminei Lietuvoje.

TRANSPAK,

2638 W. 69th St.,
Chicago, IL 60629,
Tel.312-436-7772.
CLEVELANDO
gyventojai vežkite – PAK MAIL,
28262 Chardon Rd.
Willoughby Hills, Ohio 44092

CLEVELANDE ir apylinkėse

CLEVELANDO LIETUVIŲ PENSININKŲ KLUBO SUĖJIMAS

Ivyks lapkričio mėn. 5 d., ketvirtadienį, 2 val. popiet, Lietuvių Namų viršutinėje salėje.

Programa: 1) Gimtadieninių pagerbimas, 2) tradiciniai Padėkos Dienos pietūs, skanūs pyragai ir kavutė.

Visi nariai, sumokėję 1992 m. nario mokesčius, gaus pietus veltui, visi kiti turės mokėti Gintaro valgyklos nustatytą kainą - 6 dol. asmeniui

Klubas kviečia visus narius ir svečius atvykti, skaniai papiešti ir maloniai praleisti popietę.

CLEVELANDO ŠV. JURGIO PARAPIJOS PASTORALINĖ TARYBON

Tapo išrinkti dviejų metų kadencijai šie parapijiečiai: Aušra Babickienė, Virginija Juodišytė-Rubinskienė, Kęstutis Tamošiūnas, Liuci

ja Tamošiūnienė ir Dr. Linas Vaitkus. Jie pradės eiti pareigas 1993 m. sausio 1 d. Taryboje vienerių metų kadencijai dar lieka: Antanas Bacevičius, Sr., Algirdas Matulionis, Ona Grigonytė, Marytė Trainauskaitė ir Jonas Mize.

Ger. J.

STALO TENISISTŲ DĖMESIUI!

Clevelando LSK Žaibo stalo teniso sekcija, vadovaujama Henriko Piktumos planuoja pagyventi savo veiklą, siekdama suburti Clevelando ir apylinkių lietuvių žaidėjus įvairaus amžiaus. Norima įsteigti ir pradedančių grupę / klasę, ypač jaunuolių ir vaikų Treniruočių vyksta antradieniais ir ketvirtadieniais, 6:30 val. vak., Dievo Motinos parapijos mažoje salutėje. Suinteresuotieji kviečiami atvykti. Dėl smulkesnių informacijų skambinkite Henriku Piktumai 944-3526.

LENGVOSIOS ATLETIKOS PIRMENYBĖS

(Atkelta iš 10 psl.)

auglio klasių varžybos, nes jaunių A (17-19 m.) ir jaunių bei mergaičių B (15-16 m.) klasėse dalyvių nebuvo, o vyrų, moterų bei veteranų vos keletas.

Varžybos vyko gerame 8 linijų "All-weather" stadione, nors, dėl techniškų kliūčių, nebuvo prarastas šuolis į aukštį ir ieties metimas. Oras pasitaikė gana geras, tačiau, dėl stipro prickinio vėjo, liko šiek tiek "nuskriausti" sprinteriai.

Varžybos buvo prarastos sklandžiai, dėka pakankamo teisėjų bei talkininkų skaičiaus, kurių tarpe buvo ir tokie "celebrities" kaip

Lake Erie TAC distrikto ir Vjo TAC regiono lengv. atletikos šefas Lawrence Seifert ir Lake Erie TAC distrikto viceprezidentas Guy Kitchen. Varžybų komitete buvo Eglė Laniauskienė, Liusė Tamošiūnienė, Rita Klirienė, Marius Laniauskas ir Algirdas Bielskus. Torontietis Algis Malinauskas, ŠALFASS-gos lengv. atletikos vadovas, prityrusiai atliko starterio pareigas.

Išskyrus vyrus ir moteris, žemesnėse priauglio klasėse, pasekmės buvo gana neblogos. Pagerinti 12 baltiečių ir 12 lietuvių pirmenybių rekordų, visi žemesnėse priauglio klasėse.

Clevelando Žaibo berniukų E (9-10 m.) klasės 4x100 m estafetės komanda, laimėjusi į vietą, naujų baltiečių ir lietuvių pirmenybių rekordų 1:05.7 min., 1992 m. baltiečių ir lietuvių lengv. atletikos pirmenybėse, š.m. rugsėjo 26-27 d.d., Parma, Ohio.

Iš kairės: Simas Laniauskas 9 m., Saulius Kliorys 9 m., Paulius Rukšėnas 9 m., ir Tadas Tamošiūnas 10 m.

Mergaičių C (Youth 13-14 m.) klasėse, latviukė Aimee Teteris, pasirodė kaip iškiliausia pirmenybių dalyvė, laimėjusi 5 pirmas vietas ir pasiekusi naują baltiečių pirmenybių rekordą 800 m. bėgime - 2:33.3 min. Berniukų C Klasėje, Aras Ignatavičius (Aušra) taip pat susikrovė 5 pirmas vietas.

(Bus daugiau)

CHESTERLAND NURSERY

Šiais metais gavo gerą obuolių derlių. Obuoliai parduodami papigintomis kainomis.

13070 Chillicothe Rd. Chesterland - arba skambinti tel: - 729-1205. (38-42)

PARENGIMAI

• LAPKRIČIO 15 d. Šv. Jurgio parapijos rudens festivalis 11:30 iki 3:30v.

• LAPKRIČIO 21 d. LKVS-gos "RAMOVĖ" Clevelando skyrius

rengia Lietuvos Kariuomenės Šventės minėjimą Lietuvių Namuose - Clevelande.

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios - Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

• GRUODŽIO 31 d. Lietuvių Namai ruošia Naujų Metų sutikimą 6:30 v.v. 1993 M.

• BALANDŽIO 17 d. "Grandinė-lės" 40 metų KONCERTAS

NATIONAL TRAVEL & TOURS

Tel:(216)932-6100 Fax:(216)932-5236

KELIONĖMS Į LIETUVĄ IR Į KITAS PASAULIO ŠALIS

SKAMBINKITE RITAI STAŠKUTEI 932-6100

PATS METAS KALĖDINIAMS SIUNTINIAMS Į LIETUVĄ PER

atlanta IMPORT EXPORT

INTERNATIONAL PARCEL SERVICE TO EASTERN EUROPE

58 CENTAI UŽ SVARĄ SIUNTINIAMS VIRŠ 100 SV.

68 CENTAI UŽ SVARĄ LENGVESNIEMS SIUNTINIAMS

MES SIUNČIAME VISKĄ, NAUJĄ IR NAUDOTĄ, SU PRISTATYMU Į NAMUS BE JOKIO MUITO, APDRAUDŽIAME, PAKUOJAME, PAIMAME IŠ NAMŲ.

Kalėdinių siuntinių priėmimas iki spalio 31 d.

Oro kargo siuntiniai \$2.75 už svarą.

639 E. 185TH STREET

EUCLID, OH 44119

(216) 481-0011

© atlanta IMPORT EXPORT, 1992

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street • Cleveland, OH 44119

481-6677

DARBO VALANDOS

antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį * 9:00 vr - 4:00 pp *

penktadienį * 9:00 vr - 6:00 pp * šeštadienį * 9:00 vr - 12:00 pp *

sekmadienį parapijoje * 11:00 vr - 12:00 pp *

* Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000 *

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,

William J. Jakubs Jr. ir

Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, teikianti jaukią atmosferą iūdesio vėlandoje. Didele aikštė automobiliams pastatyti.

MATAS REALTORS

NORMLS

Broker RITA MATAS - G.R.I. - state certified real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS - teisinis patarėjas

DIRVA

VĖLINIŲ DIENA - MIRUSIŲ PRISIMINIMAI

Lietuvių tautoje lapų kritimo melancholija padėjo susidaryti giliai prasmingam papročiu – prisiminti mirusius. Mitologijoje mirusieji turi artimą ryšį su gyvaisiais, o kadangi gyvieji turi daug artumo su šio metų gamtos procesu, todėl ir tamsaus rudens laikotarpio nuotaiką išgyvename Vėlinių dieną. Tą dieną prisimenam mirusius, tautos kankinius ir visus tuos, kurie paaukojo savo gyvybę už laisvę. Šįmet Vėlinių dieną prisiminsime lapkričio 2.

Kada mirusiųjų prisiminimo diena imta vadinti Vėlinėmis, nėra žinių. Tačiau manoma, kad šis vardas taikytas krikščioniško mirusiųjų paminėjimo dienai. Pats pavadinimas turi bendrą šaknį su vėle ir vėliuoniu.

Pirmą kartą Vėlinių dienos pavadinimą yra praėjusio šimtmečio vidury pavartojęs mūsų istorikas S. Daukantas. Šiai dienai lietuvių tauta visais laikais teikė daug reikšmės. Mūsų prisiminimuos laisvoj tėvynėj Vėlinių dieną bažnyčiose vykdavo gedulingos pamaldos ir vakare eisena į kapus. Kiekvienas stengdavo si kapuose aplankyti savo artimuosius, pagerbti žuvusius už Lietuvos laisvę ir uždegti ant kapo po žvakelę.

Kada pokario metais Lietuvoje tautinės šventės ir su jom susiję papročiai okupanto buvo draudžiami, tada Vėlinės tapo vienintelė iš senųjų švenčių telkusių tautą į vieną visumą. Žvakių šviesa tada buvo ryškus simbolis, kuris kėlė tautoj vienybės, meilės ir susiklausymo jausmą. Ir taip kasmet Vėlinių vakarą visi rinkosi lyg į tylų mitingą, nežiūrint skirtingų pažiūrų bei skirtingų sielos žaizdų.

Vėlinės padėjo kelti tautines ambicijas ir konsoliduoti laisvės siekiančią tautą. Šalia senųjų papročių, Vėlinių papročiai įsiliejo į naują dvasinio gyvenimo reiškinį, t.y. į Gedulo ir Vilties dieną.

Šiandien tautos gedulas pasipildė dar naujais skaudžiais įvykiais, kaip sausio 13-tos aukomis, liepos 31-os Medininkų aukomis, kurios sudaro Lietuvos kančių kelio tąsą.

Šią Vėlinių dieną ir išei-

vijos lietuviai jungsis mintimis ir malda su tėvynėje gyvaisiais ir mirusiais. Tą dieną viena mintis apjungs visus bendrais išgyvenimais ir įprasmins šios šventės gilią mintį.

Prisimindami mirusius mes kartu pagalvojame ir apie žmogaus gyvenimo prasmę. Tą gyvenimo prasmę sanpratą liaudiška filosofija gražiai yra išreiškęs vienas žemaičių kryžių meistras, kurią ant vieno kryžiaus yra užrašęs: "Užges saulė, nubirs žemėn žvaigždės, vanduo pavirs uola, išdils žemė, praslinks tiek metų, kiek jūrose vandens lašų, bet nebesugrįž prie šios žemės menkniekių tie, kurie čia ilsisi Viešpatyje". S.S.

NAMO SUGRĮŽO KRĖVĖS PALAIKAI

Pagal rašytojo Vinco Krėvės testamentą jo palikai iš JAV, drauge su jo žmonos Onos – Marijos palikais, grįžo į tėvynę ir didelėmis iškilėmis Vilniaus Švento Jono ir Merkinės bažnyčiose, palaidoti Subartonių, jo gimtinės kapinaitėse.

Po laidotuvių Mokslo akademijos salėje Vilniuje įvyko Lietuvos rašytojų suširinkimas ir Vinco Krėvės 110 m. gimimo minėjimas.

PAGALBA LIETUVAI...

(Atkelta iš 1 psl.)

poje besidarbuojančius vietus ir pranešti apie Religinės Šalpos veiklą. Religinė Šalpa tikisi, kad šis apsisprendimas žiniomis bus pastoviai vykdomas ateityje. Ypač reikšminga, kad konferencijos organizatorių tarpe yra Lietuvos Ambasadoriaus, nes žinių iš Lietuvos apie ten esančius poreikius mūsų darbe labai trūksta.

JAV LB-ės vicepirmininkas mokslo reikalams Dr. Vitolis Vengris taip pat neseniai tris savaites praleido Lietuvoje. Reikšminga, kad jo kelionės išlaidas padengė JAV Valstybės, departamentas. Dr. Vengris organizuoja mokslo ir akademines paramos sesiją, kurioje bus nagrinėjama kas padaryta, kas daroma ir kokie iškyla reikalai.

Koordinatorė Jūratė Pečiūrienė su Dėtoite veikiančia Lietuvos Dukterų organizacija rūpinasi Lietuvos žmonėmis su negalia (dabar jau nebenaudotinas invalido terminas). Tokių nelaimingųjų Lietuvoje šiuo metu yra net 200,000. Jau trys metai veikia American – Lithuanian Disability and Rehabilitation Exchange, kurios tikslas yra medicininė, socialinė ir psichologinė pagalba. Svarbiu veiksmu čia yra University of Michigan ligoninės rehabilitacijos skyrius ir jo vadovas Dr. W. Waring. Lietuvos Dukterų sukeltomis lėšomis šią vasarą Amerikoje stažavosi net 16 Lietuvos medikų.

VOTE FOR A PROVEN FRIEND RE-ELECT JUDGE SAME A. ZINGALE CUYAHOGA COUNTY COMMON PLEAS COURT

LEGAL EXPERIENCE: Law Director of Bedford; Prosecutor for Lakewood, North Olmsted, Solon, and Westlake; Judge of the Common Pleas Court for 10 years.

ENDORSED BY: American Nationalities Movement, Italian Sons and Daughters of America, Polish-American Congress, Federation of German-American Societies, CAMEO, AFL-CIO, Teamsters, Cleveland Police Patrolmen's Association, Cleveland Bar Association, Cuyahoga County Bar Association, Citizens League and other ethnic and fraternal organizations.

Said Ralph J. Perk, Mayor Emeritus, "Judge Sam Zingale deserves our vote on November 3rd."

Paid for by the Zingale for Judge Committee, Robert Torok, Treas.
6480 Rockside Woods, S., Cleveland, Ohio 44131

Taigi aišku, kad konferencijos programa bus reikšminga, plati ir įdomi. Šioje apybraižoje net visų temų negalėjome paliesti. Tad

su malonumu konferencijai linkime sėkmės, o norintiems dalyvauti vėl skelbiame LB Washingtono įstaigos telf: (703) 524-0698.

(1992-X-17)

A.† A.

MARYTEI KUDIRKIENEI

mirus, jos vyrui AUGUSTINUI, jos seseriai STEFANIJAI RYDELIENEI, EDVARDUI ir IRENAI RYDELIAMS ir jų vaikų šeimoms skausmo valandomis užuojauta reiškia

J. A. Šiaučiūnai
ir šeima

A.†A.

ANTANUI DIRŽIUI

mirus, jo žmonai GENOVAITEI ir šeimai Lietuvoje, reiškiamo nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime.

Korp! Neo-Lithuania
Vyriausioji Valdyba

Mylimai žmonai

ELENAI ČIBIRIENEI

mirus, nuoširdžiausią užuojautą reiškiamo jos vyrui JARONIMUI ČIBIRUI

Stasė ir Jonas Kazlauskai

A. A.

MARYTEI KUDIRKIENEI

mirus, jos vyrui AUGUSTINUI, jos seseriai STEFANIJAI RYDELIENEI, EDŽIUI ir IRENAI RYDELIAMS giliausią užuojautą reiškiamo

Vacys Petkus
Antanina ir Pranas Petraičiai
Sofija Žiuraitienė